

17 მარტი, 2017

პარასკევი, №11 (2213)

მიხეილ
ჩხერიაშვილი
ივანე
ჯავახიშვილის
სახელობის
მასალებით
დაასტურება

თ სუ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მიხეილ ჩხერიაშვილის უნივერსიტეტში განეულ საქმიანობას მაღალ შეფასებას აძლევს. უნივერსიტეტის აკადემიური საბჭოს გადაწყვეტილებით, მიხეილ ჩხერიაშვილი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წინაშე განეული განსაკუთრებული დამსახურებისა და ნაყოფიერი ორგანიზაციული საქმიანობისთვის ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფის მედლით დაჯილდოვდა.

როგორც თსუ-ის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ აღნიშნა, მიხეილ ჩხერიაშვილი დაჯილდოვდა უნივერსიტეტის ყველაზე მაღალი ჯილდოთი — ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფის მედლით იმ ღვარისთვის, რომელიც შეიტანა უნივერსიტეტის განვითარებაში, საორგანიზაციო საქმიანობისთვის და ყველა იმ დადგითი ცვლილებისთვის, რომელიც მის მიერ იყო ინიციატივული და ორგანიზებული. „ჩვენი კონტაქტები იმედით გაგრძელდება, ასევე ვიმედოვნებთ, რომ უნივერსიტეტი ყოველთვის რჩება უნივერსიტეტი ყოველთვის და თანამდებობაზეც არ უნდა იყოს“, — განაცხადა გიორგი შარვაშიძემ.

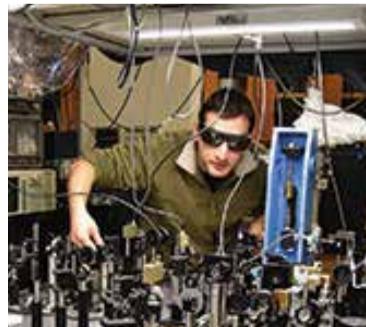
ნოვარში

■ გამოცდილების ურთიერთგაცვლა თსუ-იერა

■ დროული შეხვედრა სასწავლო პროგრამების ხელმძღვანელებთან

83. 5

■ ევროპული სამაგისტრო პროგრამა ლექსიკოგრაფიაში

83. 6

■ რა ბერკეტები აქვს სახელმწიფო ფეხარტემენტს ენის დაცვისთვის?

83. 7

■ მსოფლიოს წამყვან სამეცნიერო ცენტრებში მოღვაწე ბაჩანა ლომსახე მშობლიურ უნივერსიტეტში დაბრუნებაზე ფიქრობს

ვაკანსიები თსუ-ის სტუდენტებისა და პარასკევის თანამდებობას, რათა ერთობლივი ძალისხმევით შევძლოთ რეალური ცვლილებების დაწყება.

იმედს ვიტოვებთ, რომ ბატონი მიხეილი ჩხერიაშვილი განათლების სამსახურის მინისტრი, ალექსანდრე ჯველავას მიხეილ ჩხერიაშვილი ჩაანაცვლება.

„აუდიტორია 115“-ის არა-ერთი ინიციატივა, რომელიც ეხებოდა განათლების ხარისხისა თუ ხელმისაწვდომობის გაზრდას, მიუხედავად იმისა, რომ მოიწონეს წინა მინისტრებმაც, არ განსაზღვრულდა პრაქტიკაში. მათ არ აღმოაჩიდათ შესაბამისი უნარი და კომპეტენცია ცვლილებების დასაწყებად.

ვინაიდან, ჩხერიაშვილი მიზანია უმაღლესი განათლების სფეროში რადიკალური, პროგრესული რეფორმების გატარება და არა ხმაურიანი აქციების მოწყობა, ვთავაზობთ მი-

ნისტრს თანამშრომლობას, რათა ერთობლივი ძალისხმევით შევძლოთ რეალური ცვლილებების დაწყება.

იმედს ვიტოვებთ, რომ ბატონი მიხეილი ჩხერიაშვილი ერთად თანასწორობის დასამკვიდრებლად, რომელიც გარანტირებული იქნება კანონით და ა.შ.

ვაკანსიები თსუ-ის სტუდენტებისა და პარასკევის თანამდებობას, რათა ერთობლივი ძალისხმევით შევძლოთ რეალური ცვლილებების დაწყება.

83. 13

სტუდენტის საერთაშორისო დღე

გიორგი შარვაშიძე,
თსუ-ის რეპრეზენტორი:

— 17 ნოემბერს მთელ მსოფლიოში სტუდენტის საერთაშორისო დღე აღინიშნება. მინდა, ჩვენს სტუდენტებს მივულოცო ეს დღე და ვუსურვო, რომ წარმატებული იყვნენ კვლევასა და სწავლაში!

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ბევრი რამ კეთდება ამისთვის: არის ახალი პროექტები, ახალი სივრცეები, სადაც სტუდენტებს შეუძლიათ მიღლონ კარგი, კვალიფიციური, სარისხიანი განათლება; ექიმის ბევრი ლაბორატორია, სადაც მიმდინარეობს თანამედროვე დონის კვლევები. ეს კველაფერი კეთდება იმისთვის, რომ სტუდენტები ცხოვრება იყოს უკეთესი, ვიდრე არის.

ფაქტია, პრობლემები გვაქვს, მაგრამ ბევრს ვაკეთებთ და კიდევ ბევრი რამის გაკეთებას ვაპირებთ სტუდენტზე მორგებული გარემოს შესაქმნელად. ვუსურვებდი, უნივერსიტეტის კველა სტუდენტს, კურსდამთავრებულს და ჩემს თავსაც, რომ ყოველ წელს გვქონდეს სიახლეები, ყოველი წელი იყოს განსხვავებული, სტუდენტზე ორიგინტირებული.

კიდევ ერთი რამ, რაც შემიძლია ნამდვილად ვთქვა, არის ის, რომ უნივერსიტეტში ძალიან მასშტაბური და ძირებული რეფორმა მიმდინარეობს და ამ რეფორმის მთავარი დედააზრია ის, რომ სტუდენტი გახდეს უნივერსიტეტის „ცენტრი“!

გამოცდილებების ურთიერთგაცვლა

თსუ-ივენა

ნინო ქაჯალია

თ ბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პირველ პარტნიორის შილერის სახელობის უნივერსიტეტად იქნის ფრიდული ითვლება, რომელთანაც ჯერ კიდევ 1966 წელს გაფორმდა ხელშეკრულება. მას შემდეგ იქნის უნივერსიტეტსა და თსუ-ს შორის მტკიცებულებული ურთიერთგაზირებასაც მოიცავს. სწორედ ამ მიმართულებით მუშაობის გაფართოებას უწყობს ხელს „ერაზმუს+“-ის პროგრამა, რომელსაც ევროკავშირი ახორციელებს.

„ერაზმუს+“ მიზნად ისახავს ევროკავშირის ქვეყნების უნივერსიტეტებისა და მათი პარტნიორი უნივერსიტეტების დაახლოებას გაცვლით პროექტებში ჩართულობით. ეს ყოველივე ერთმანეთის უკეთ გაცონას ემსახურება და ხელს უწყობს ევროპასთან აკადემიურ, კულტურულ თუ ენობრივ ინტეგრაციას. სწორედ ამ მიზნებს მოიცავდა 5-11 წლის უნივერსიტეტის პირველივე დღეს, გერმანიაში ვიზიტის პირველივე დღეს, გერმანიაში საქართველოს ელჩი, ბატონი ლადო ჭარტურია შეხვდა. მან თსუ-ის კანცლერთან დეპარტამენტის ხელმძღვანელი განათლების სფეროში ქარ-

ნინო ქაჯალია

თემი გერგედავა

ტრაციული მართვის გამოცდილების ურთიერთგაზირებას, თსუ-სა და იენის უნივერსიტეტის ადმინისტრაციული მოწყობის საკითხების განხილვას და სამომავლო თანამშრომლობის დაგეგმვას ითვალისწინებდა.

აღსანიშვნია, რომ თსუ-დან ნარმოდგენილ სტუმრებს, გერმანიაში ვიზიტის პირველივე დღეს, გერმანიაში საქართველოს ელჩი, ბატონი ლადო ჭარტურია შეხვდა. მან თსუ-ის კანც-

ლ-გერმანული ურთიერთობების კველა მნიშვნელოვანი ასპექტი მიმოიხილა.

რაც შეხება იქნის უნივერსიტეტში გამართულ მნიშვნელოვან შეხედრებს, თსუ-ის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელს ნუნუ ოვსიანიკოვას იენის უნივერსიტეტის კანცლერმა, ბატონმა კლაუს ბართლომექმ დეტალურად გააცნო თავისი ფუნქციები და მოვალეობები; იენის უნივერსიტეტში კანცლერსა და რექტორს შორის გადანაწილებული ფუნქცია-მოვალეობები უნივერსიტეტ-

იენის უნივერსიტეტი

ტის მართვის კუთხით; თანამშრომელთა სამსახურში აყვანისა თუ შენარჩუნების და მათი წახლისების პოლიტიკა.

იენის უნივერსიტეტშის ვიცე-რექტორმა პროფესორმა ირის ვიცე-რექტორმა თსუ-ის კანცლერსა და თსუ-ის საგარეო ურთიერთობის დეპარტამენტის ხელმძღვანელს დეტალურად გააცნო ის საერთაშორისო პროგრამები, რომელსაც იენის უნივერსიტეტი ახორციელებს. პროექტორმა ასევე ისაუბრა სამომავლო გეგმებზე, რაც მოიცავს უნივერსიტეტში ინგლისურენოვანი პროგრამების რაოდნობის გაზრდასა და გამორიცხულებებს; კვლევების უფრო მეტი ინტერნაციონალიზაციას. თსუ-ის საგარეო ურთიერთობის დეპარტამენტის ხელმძღვანელის თეა გერგედავას გამარტინებით: „ვინც გერმანული იცის, მათვის ნებისმიერ საგანმანათლებლო პროგრამაზე შესაძლებელი განაცხადის გავთება, თუმცა, იენის უნივერსიტეტში სტრატეგიის ერთ-ერთი ნაწილია უცხოელი სტუდენტებისა და, განსაკუთრებით, უცხოელი მკვლევრების მოზიდვა. სწორედ ამიტომა გაცხადებული მიზანი — რაც შეიძლება მეტი ინგლისურენოვანი პროგრამა თუ კურსები არსებობდეს და რაც შეიძლება მეტი ინგლისურენოვანი კვლევა მიმდინარეობდეს“.

იენის უნივერსიტეტში გამარტინული კველა შეხედრა საბაოდ ინფორმაციული განვითარების და რეკორდის შესაძლებლობის უზრუნველყოფის უნივერსიტეტშის გავრცელებული შესაძლებელი სტრუქტურული გრანტების მიზანით გადამზადება უნივერსიტეტშის გადანაწილებული ფუნქცია-მოვალეობები უნივერსიტეტში განათლების სფეროში ქარ-

ტის მართვის კუთხით; თანამშრომელთა სამსახურში აყვანისა თუ შენარჩუნების და მათი წახლისების პოლიტიკა.

თსუ-ის ნარმომადგენლების ვიზიტის ხარჯები სრულად დაიფარა ევროკომისის სპეციალური გრანტით, რომელსაც იენის უნივერსიტეტი თსუ-სთან თანამშრომელობის სამსახურის დაფინანსების განხილვის და მინშვიტლოვანია“, — განაცხადა თეა გერგედავაში.

თსუ-ის ნარმომადგენლების ვიზიტის ხარჯები სრულად დაიფარა ევროკომისის სპეციალური გრანტით, რომელსაც იენის უნივერსიტეტი თსუ-სთან თანამშრომელობის სამსახურის დაფინანსების განხილვის და მინშვიტლოვანია“, — განაცხადა თეა გერგედავაში.

თსუ-ის რეპარატურის საკანონო ლეგიზმის თბილისის კლასიურ გიმნაზიაში

ესი ტორაპი

15 ნოემბერს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორმა გიორგი შარვაშიძემ თბილისის კლასიკურ გიმნაზიაში გამართა საჯარო ლექცია — „იღლადა ნერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება“.

ლექცია იღლია ჭავჭავაძის დაპადებიდან 180 წლისთავს მიეძღვნა და გაგრძელებაა იმ ღონისძიებებისა, რომლებიც კლასიკურმა გიმნაზიამ ამ თარიღს მიუძღვნა. ქართველთა განმანათლებლის საიუბილეურო ამ სკოლაში, 7 ნოემბრიდან მოყოლებული, იმართება გამოფენები, დისკუსიები და საჯარო ლექციები, რომლებზეც, გარდა სკოლის მოსნავლებისა, კურსდამთავრებულები და დაინტერესებული ადამიანებიც მოდიან. ეს ყოველივე ემსახურება იმას, რომ კიდევ ერთხელ გადაავლონ თვალი იღლია ჭავჭავაძის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას, კიდევ ერთხელ დაფიქრდნენ საქართველოს ახლო ნარცისულზე, რომ გაანალიზონ — რა განძი გვერდნადა და რას უნდა დაეყრდნოს ქვეყნის მომავალი.

ქართველთა შორის წერა-კითხვის
გამავრცელებელი საზოგადოება, რო-
გორც წებაყოფლობითი ორგანიზაცია,
1879 წელს დაარსდა იმ საზოგადო
მოღვაწეთა ინიციატივით, რომელიც
სვდებოდნენ, რომ ქვეყნის განვითარე-
ბა განათლების გარეშე ვერ მოხდებოდა,
სკოლებისა და საგანმნათლებლო და-
წესებულებების არსებული რესურსი კი
ვერ უზრუნველყოფდა ცოდნის გადაცე-
მას, ამიტომ დაისახა მიზანი — დაეკარ-
სებინათ ორგანიზაცია, რომელიც ხელს
შეუწყობდა ახალი სკოლების გახსნას,
წერა-კითხვის გავრცელებას, სახელმძღ-
ვნელოების შექმნას, პედაგოგების მომ-
ზადებას, ქართული ენის ნორმების შე-
მუშავებასა და დაცვას.

ეს არის, ფაქტობრივ, ის პოლიტიკა
კა, რაც დღესაც აქტუალურია და რა-
საც საფუძველი ჩაუყარეს იოსებ მამა-
ცაშვილმა, დიმიტრი ბაქრაძემ, იაკობ
გოგებაშვილმა, ვახტანგ თულაშვილმა,
ანტონ ფურცელაძემ, ნიკო ცხევდაძემ
გრიგოლ მაღალაშვილმა და სსვებმა,
რომელთაგან ნაწილმა უდიდესი წვლი-
ლი შეიტანა კავკასიაში (და რუსეთის
იმპერიაში შემავალ ქვეყანათა არეალ-
ში) პირველი უნივერსიტეტის დაარსე-
ბის საჭმეშიც.

საზოგადოების პირველი (დამფუძნებელი) სხდომა 1879 წლის 15 მაისს გაიმართა. საზოგადოებისა და გამგეობის პირველ თავმჯდომარედ აირჩიეს დიმიტრი ყიფიანი, მის მოადგილედ — ილია ჭავჭავაძე, ნევრებად ნიკო ცხედრებაძე, იაკობ გოგებაშვილი, ივანე მაჩაბელი, ალექსანდრე სარაჯიშვილი და რაფიელ ერისთავი. 1882-1885 წლებში საზოგადოების თავმჯდომარე იყო ივანე ბაგრატიონ-მუხრანელი. ხოლო 1885 წლიდან ნერა-კიოხვის გამაზრ(ცელებელი) საზოგადოების თავმჯდომარედ აირჩიეს ილია ჭავჭავაძე, რომელიც 1907 წლამდე, მის მუხანათურ მკვლელობამდე სელმძღვანელობდა ორგანიზაციის (საზოგადოებამ იარსება 1923 წლამდე).

რომელიც სხორცედ ის სისტემაზე დაშეძლა, რომელსაც ილია ჭავჭავაძემ ჩაუყარა საფუძველი და რომელიც იყო პირველი უმაღლესი სასწავლებელი, სადაც ქართულ ენაშე მიმდინარეობდა სწავლება.

თსუ-ის რეკტორმა გიორგი შარვაშიძემ ლექციაზე საინტერესოდ წარმოადგინა „სხვანაირი ილია“, რომელიც ბოლომდე ერთგულებდა დაწყებულ საქმეს. „სწორედ ილიამ დაიწყო იმ საფუძვლის ჩაყრა, რომელზეც შემდგომ საქართველოს სახელმწიფო ბრიობა დაშენდა“, — აღნიშნა გიორგი შარვაშიძემ და დაასაჭთა, რომ ილიამ პირველმა დაინახა საქართველოს ადგილი მსოფლიოს გეოპოლიტიკურ რუკაზე და რომ ეს არის ხიდი — ევროპული ქვეყანა, აზიასთან მჭიდრო კავშირში.

„ილია იდგა ყველა პარტიაზე მაღლა. გავიმორებ თამაზ კვაჭანტირაძის სიტყვებს და გმიტლით, რომ ილიას მიმდევრობა — „ილიელობა“ არის ყველაზე დიდი წოდება, რაც კი შეიძლება გვქონდეს!“, — ეს იყო შემაჯამებელი პათოსი, რომლითაც გიორგი შარვაშიძემ ლექცია დაასრულა.

მსოფლიოს ნახევრან სამაცნიარო ცანტრის გაში მოლოდნები ბაზენა
ლომსახურის მიერ გამოყენებულ დაბრუნებულ ფინანსურულ ფინანს

ესი ტორაპი

საქართველოდან და რა იყო ნასვლის
მიზეზი?

გაცივებული ატომებისა და მოლეკულების მიღებას. ინსტიტუტის პრესტიულობაზე ისიც მეტყველებს, რომ აქ გაიცა 5 ნობელის პრემია, რომელთაგან 3 — ზუსტად იმ სფეროში, რომელშიც მე ვსაქმიანობ. ჩემთვის უდიდესი პატივი იყო — ყოველდღიურად მეტუშავა დღესაც აქტიურად მოღვაწე ნობელის პრემიის ლაურეატების გარემოცვაში.

— ამჟადად ვმტბაობ შიჩიგაზის უნივერსიტეტში, როგორც პოსტდოქტორანტი.

— ქვეთხველისთვის და კოლეგების-თვის რომ უფრო გასაგები იყოს, მოკლედ გვესაუბრეთ თქვენი სამეცნიერო ინტერესების თაობაზე. რა შედეგები გაქვთ ბოლოდროინდელ კვლევებში?

— როგორც აღვნიშვნე, ჩემი სამეცნიერო ინტერესები მოიცავს შემდეგ მიმართულებებს: უწყვეტ-ტალლებიანი ლაზერებით ატომებისა და მოლეკულების გაცივებას, მათ კვანტურ კონტროლს და ატომებისა და მოლეკულების ურთიერთქმედებისა და დინამიკის შესწავლას მაღალი გარჩევისუნარიანობის

შქონე ლაზერების გამოყენებით.
უნდა აღვნიშნო, რომ კანზასის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ვერტშაობდი ცივი ატომებისა და მოლეკულების მიღებაზე მაგნიტურ-ოპტიკური ჩამატერის მეშვეობით. უშუალოდ ჩემ მიერ დაგეგმილი და აწყობილი ექსპერიმენტით მე და ჩემმა ხელმძღვანელმა ბრეტ დეპაოლამ (Brett DePaola) წარმატებით ვაჩვენეთ, თუ როგორ შეიძლებოდა ამ ცივი სისტემების აღზრდისა და ონიზაციის კონტროლი ლაზერების მოკლე-ხანგრძლივობის იმპულსების ამპლიტუდის და ფაზის ცვლილებით. ეს შედეგები ძალიზედ მნიშვნელოვანია კვანტური კომპიუტერების განვითარებისთვის.

რაც შეეხება ურთიერთქმედების და
დინამიკის შესწავლას, მათ შესახებ მა-
ღალი სიზუსტის (დეტალური ინფორ-
მაციის) მიღება შეუძლებელი იყო არ-
სებული ოპტიკური მეთოდებით. სწო-
რედ ამიტომ, დოქტორის ხარისხის მი-
ღების შემდგომ, მიზნად დავისახე, რომ
შემექმნა ისეთი მაღალი გარჩევისუნა-

83. 4

06 തിരുവാസ്താഡ്

— ბაჩანა, ჩვენ გვახსოვს, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში სწავლისას შენ ითვლებოდი განსაკუთრებული მონაცემების და დიდი სამეცნიერო პერსპექტივის მქონე სტუდენტად. ჩვენი გაზეთი ამის შესახებ 2006 წელს წერდა კიდევ. როდის ნახვედით

ლონილი განვითარების სასრული პროგნოსტიკური ხაზები

ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ

କବ ଶୁଣଇବ କାହାପାତରି
ତିଶ୍ୟ-ଏ ଆତିଥିରିବୀ-
ପଦିଲାଗିବୀ
ଅମ୍ବାମନ୍ଦାଧେଶିଲାଙ୍କ?

უმაღლესი სასწავლებლების ავტო-
რიზაციის განახლებული სტანდარ-
ტების დასაგმაყოფილებლად თსუ-ის
ადმინისტრაცია შიდასაუნივერსიტე-
ტო რეგულაციებში ცვლილებების გან-
ხორციელებას გეგმავს. ეს პროცესი 1
დეკემბერს დაიწყება და 2018 წლის
2 თებერვლიდებულება. ცვლი-
ლებები შევა სტუდენტების კრედიტე-
ბის აღიარების წევში და სადოქტორო
პროგრამების განხორციელებისა და
დოქტორის აკადემიური ხარისხის მი-
ნიჭებისთვის აუცილებელ მინიმალურ
სტანდარტში. ავტორიზაციის განახ-
ლებული სტანდარტების შესაბამისად,
მოხდება სილაბუსების ტექნიკური მხა-
რის დახვენა, რასაც ფაკულტეტების ხა-
რისხის მართვის სამსახურები განახორ-
ციელებენ. უახლოეს ხანებში თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტიმა მოქმედდი
ყველა სასწავლო პროგრამის თვითშე-
ფასების ანგარიში უნდა მოამზადოს.
შეცვლილია ანგარიშის მომზადების წე-
სი: თუ აქამდე დოკუმენტს პროგრამის
ხელმძღვანელი ან ხარისხის სამსახურის
წარმომადგენელი ამზადებდა, ახლა უკ-
ვე პროგრამის ხელმძღვნელთან ერთად
თვითშეფასების ანგარიშს ფაკულტეტი-
სა და უნივერსიტეტის ცენტრალური
ადმინისტრაციის წარმომადგენლები
ერთობლივად შეადგენენ. შესაბამისად,
იზრდება პროგრამის ხელმძღვანელო-
ბის პასუხისმგებლობა აკადემიური ში-
ნაარსის თვალსაზრისით და მცირდება
მათი მოვალეობები ტექნიკურ-ფორმა-
ლური მიმართულებით.

ბიზნესის, ტურიზმის მიმართულებებს, ქართულ ენაში მომზადების ერთწლიან პროგრამასა და სოციალურ და პოლი-ტიკურ მეცნიერებათა მიმართულების ცალკეულ პროგრამებს უწევთ. თსუ-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახუ-რის უფროსმა სასწავლო პროგრამების ხელმძღვანელებს სრული მხარდაჭერა აღუთქვა.

ირინე დარჩია

გამოცდილების საფუძველზე გამოთქვეს, თითოეული მათგანი ირინე დარჩიამ შეხვედრაზე დაწვრილებით წარმოადგინა.

თსუ-ის ხარისხის სამსახურის უფროსის განცხადებით, რჩევებისა და რეკომენდაციების ნაწილი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტშია პროგრამების აკრედიტაციისა და რეკარდინაციის პროცესში აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოს. უცხოელი ექსპერტების დასკვნები, ძირითადად, ეხება სამაგისტრო და სადოკტორო პროგრამებს. შესაბამისად, თსუ მიმდინარე წლის დეკემბრიდან დოკტორანტურის ახალ საზოგადოებრივ კოდექსის მომზადებას.

სტანდარტზე იხევებს შუალიას.
ასევე, აღსანიშნავია, რომ უცხოელ
ექსპერტთა რეკომენდაციებისა და რჩე-
ვების ადრესატი, თსუ-ის ადმინისტ-
რაციისა და აკადემიური პერსონალის
გარდა, ხელისუფლებაც გახდავთ. მაგა-

ଲିତାଦ, ଏରତ-ୱରତୀ ମେନିଶିଙ୍କେଲ୍ପୁରାଣୀ ର୍କ-
କ୍ରମଧରାତ୍ରିଆ ଆରିଳ ତାତରେଶୁଲି ସାଶିଶ୍ଵ-
ରି ପରିଗ୍ରାମିଲି ଘାନତାଶେଷ, ରାତ୍ରି ଶୈଶ୍ଵ-
ର୍ଦୟଦେଖିଲାଇ ଶୁମାଲିଲ୍ଲେଣୀ ସାଶିଶ୍ଵଲ୍ଲେବ୍ଦୀଳିଲି
ଦାତ୍ରିନାନ୍ଦଶ୍ବରିଲି ମିମ ମନଦେଖିଲି ପିରନ୍ଦଶ୍ବରି,
ରନ୍ଧରିଲ୍ଲିପ ଦଳେଖ ସାକ୍ଷାରତତ୍ତ୍ଵଲ୍ଲମ୍ବି ମନ୍ଦିର-
ଦେଖିବେ. ଅମିଲ ଶେରାଶେବ ଶେରାଶେବରାଥୀ ପରିଗ୍ରା-
ମାଥୀଳିଲ ଶେଲିମଦିଗନ୍ତେଲ୍ଲେବମାତ୍ର ପିରାଶୁରର୍ଜୀ

„ამ რეკომენდაციებიდან გამოვიტანე
დასკვნა, რომ ყველა პროგრამას უნდა
ჰქონდეს თავისი ბიუჯეტი. ამასთანავე,
სადოქტორო სწავლების ქვაკუთხედი
არის კვლევა. გულისტკივილით ვამბობ,
საიდან მოვიტანოთ ეს თანხა? ძალიან
მაინტერესებს, ამ მიმართულებით რა
სახის მხარდაჭერას აღმოგვიჩენენ. ასე-
ვე, აღნიშნული იყო, რომ სავალდებუ-
ლოა ბაზრის კვლევა. ვისაც ეს კვლევა
ჩაუტარებია, იცის, რომ ამ მხრივ საჭი-
როა სათანადო ფინანსური უზრუნველ-
ყოფა! და როგორ ჩავატარო სადოქ-
ტორო პროგრამის ხელმძღვანელმა ეს
კვლევა? ვის ვთხოვო დახმარება? ჩვენც
მნიშვნელოვნად მივიჩნევთ ე.წ. სადოქ-
ტორო ლაპების გაკეთებას, თუმცა
ამ შემთხვევაშიც ადმინისტრაციული
მხარდაჭერა საჭირო”, — განაცხადა
ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნი-
ერებათა ფაკულტეტის დეკანმა, პროფე-
სორმა თამარ გაგაშიძემ.

„ბევრი რამ, რაც მოვისმინე, გასათვალისწინებელია. თუმცა, არის ისეთი შენიშვნები, რომელიც აკადემიურ პერსონალს არ ქცება. კარგია, რომ დოქტორანტს ჰქონდეს სამუშაო სივრცეზე თუმცა, პროფესორსაც რომ ჰქონდეს, არაჩვეულებრივი იქნება. IV კორპუსში, სადაც ჩემი სამუშაო სივრცეა, ნამდვილად არ ვიციოთ ზუსტად როდის ჩამოინგრევა ჭერი, ისეთი ვითარებაა“, — აღნიშნა პროფესორმა ზურაბ დავითაშვილმა.

უმაღლესი სასწავლებლების დაფინანსების მოდელთან დაკავშირებით საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროში მსჯელობა მიმდინარეობს — ამის თაობაზე ირინე დარჩიამ განაცხადა. მისი ინფორმაციით, დაფინანსების მოდელის ცვლილებების შესახებ სამინისტროს რეკომენდაციები ევროკავშირის ექსპერტებმაც მისცეს. „საპაზო დაფინანსება და აგრძელვე, ინსტიტუციურ შედეგებზე დაფუძნებული დაფინანსების მოდელი ერთ-ერთი ის რეკომენდაციაა გახლდათ, რომელიც

მეც შევთავაზე სამინისტროში მუშაობის პერიოდში. გადაწყვეტილება ჯერ-ჯერობით მიღებული არ არის, თუმცა ჩვენ მაინც მოგვიწევს ფინანსისტებთან ერთად თითოეული პროგრამის ბიუჯეტის განერა“, — აღნიშნა თსუ-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსმა.

პროგრამების
ცარმოდგენისა და
განხორციელების
პროცედურები

თსუ-ში პროგრამების წარმოდგენისა და დამტკიცების შესახებ წესში ჯერ-ჯერობით ოფიციალურად ცვლილებები არ შესულა. პროგრამების ხელმძღვანელებთან შეხვედრაზე ირინე დარჩიამ სამუშაო დოკუმენტი წარმოადგინა.

„ამ სამუშაო დოკუმენტის განხილვის
მიზანია სიახლეების გაცნობა პროგრა-
მის ხელმძღვანელებისთვის და არგუ-
მენტირებული კრიტიკული შენიშვნების
გათვალისწინება. ყველა ის ცვლილება,
რომელსაც ჩვენ შევიტანთ პროგრამე-
ბის მომზადებისა და განხორციელების
დატყვეცების წესში, განპირობებულია
საკანონმდებლო ცვლილებით და ექს-
პერტებთან კომუნიკაციის გამოყდილე-
ბით. სამუშაო დოკუმენტში წარმოდ-
გენილი არც ერთი ახალი წინადადება
ინდივიდუალური გადაწყვეტილებით
არ არის ასახული“, — განაცხადა ირი-
ნე დარჩიამ.

ପ୍ରିଣ୍ଟରଗ୍ରାମ୍‌ପିଲ୍ସ ମରମିଥାଙ୍କୁଳେଖିବିଲା ଏବଂ ଗାନ୍ଧି-
ବୋର୍ଡରୁକୁଳେଖିବିଲା ଏବଂ ମତ୍ତୁକୁଳେଖିବିଲା ନେହିସିଲା ସାମ୍ରାଜ୍ୟ-
ଶାର ପ୍ରେରଣାଶି ଆଶକ୍ଷାଲିବା, ରାମ କୁର୍ବାନ୍‌ରୁକ୍ତିଶୀଳାଦ
ୟନ୍ତରୁକ୍ତି ହିନ୍ଦୁରୀଳା କ୍ଷାରତୁଳ୍ୟବ୍ୟକ୍ତିଗାନ୍ଧି
ଦା ଉପକୋର୍ବନ୍ଦାନ ପ୍ରିଣ୍ଟରଗ୍ରାମ୍‌ପିଲ୍ସ ନେହାବଲିଲା
ସାଫାଦୁରୀର, ମାଗିଲିକ୍ରାମତ୍ତୁରାଶି ମିଲିବାଲେଖି
ଗାନ୍ଧିପ୍ରକ୍ରିୟାକ୍ଷମିତିରେ ସାମାଜିକୁଳେଖିବିଲା ଏବଂ ଶେଷାବାଦିମିଳିଲା
ଲୋକିତ୍ୱରାତ୍ମକାରୀଙ୍କରିଲା ଅଭିଭାବିକ୍ରିଯାକ୍ଷମିତିରେ

ბა შესაძლებელია საფაკულტეტო საპაჭოზე მიღებული გადაწყვეტილებებით), სამაგისტრო ნაშრომების ზოგადი მიმართულებები, უცხოენოვანი პროგრამების აკადემიურმა პერსონალმა უცხო ენის ცოდნა დოკუმენტურად უნდა დაადასტუროს. მნიშვნელოვანი სიახლე გახლავთ პროგრამის კომიტეტის შექმნა, რომლის შემადგენლობაშიც შედიან: პროგრამის ხელმძღვანელი/ხელმძღვანელები/კოორდინატორი; პროგრამის განხორციელებაში მონაწილე აკადემიური პერსონალის წარმომადგენელი/წარმომადგენელი; უნივერსიტეტის შესაბამისი პროფილის დამოუკიდებელი სამეცნიერო კვლევითი ერთეულის წარმომადგენელი, რომელიც, იმავე დროს პროფესორი არ არის; სტუდენტი ან სტუდენტები; კურსდამთავრებულები; პროფესიული ან არაპროფილური დასაქმებელი; არასამთავრობო ორგანიზაციის წარმომადგენელი; უცხოენოვანი პროგრამის შემთხვევაში, უცხოელი ექსპერტის ყოფნა აუცილებელია, ხოლო ქართულენოვანი პროგრამების შემთხვევაში კი პროგრამის ხელმძღვანელის გადაწყვეტილებაზეა დამოკიდებული. კომიტეტის შემადგენლობაში შედის უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელიც, რომელსაც ტექნიკური საკითხების მოგვარება დაევალება: მაგა-

ლონილი შახვალის სასწავლო პროგრესის ხალხური

85-5 83-016

ჰერონდეთ დაგროვებული; კურსდამთავ-
რებულებს კი თსუ-ში სწავლება უნი-
ვერსიტეტის აკრედიტაციის პერიოდში
უნდა ჰერონდეთ დასრულებული. კომი-
ტეტს ამტკიცებს ფაკულტეტის საპქო
შესაბამისი მიმართულების დარგის ან
ქვედარაგის წარმომადგენლების წარდ-
გინებით; იკრიბება წელიწადში ორჯერ
და უფლებამოსილია — სხდომაზე გა-
მოთქმული წინადადებების და რეკო-
მენდაციების საფუძველზე პროგრამაში
ცვლილებების განხორციელების ინიცი-
ატივით გამოვიდეს. კომიტეტი იქმნება
ერთი მიმართულების დარგის, ქვედარ-
გის სამივე საფუძვრის პროგრამებისთ-
ვის და იკრიბება წელიწადში ორჯერ.

პროგრამის ხელმძღვანელების კო-
მიტეტის შექმნა დადგებითა და შეაფასეს,
თუმცა იყო გარკვეული შენიშვნებიც,
რაც პროგრამების მომზადებისა და
განხორციელების დამტკიცების წესის
საბუშაო ცერტიფიკატი აისახა.

„მომზონს ასეთი ყურადღება ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მხრიდან. მე ჩასაფრებულ პოლიტი-

კად არ აღვიქტამ კრიტიკასა და რე-კომენტაციებს. მოხარული ვიქენები, თუ ჩემს პროგრამას ბევრი სპეციალისტი გაეცნობა და ეს მის გაუმჯობესება-ში დაგვეხმარება. დარწმუნებული ვარ, პროგრამა გახდება ბევრად უფრო პო-პულარული და მოთხოვნადი, რადგან შეფასებები ისეთი რამაა, რომელიც

უცებ ხმაურდება”, — განაცხადა ასო-
ცირებულმა პროფესორმა ხათუნა მაი-
საშვილმა.

„პროგრამის კომიტეტის იდეა ძალიან კარგია, მაგრამ ვნახოთ — როგორ განხორციელდება და როგორ იმუშავებს. ქართული რეალობიდან გამომდინარე, ყოველთვის ჭირს შეკრება. თუმ

ცა, სატელეფონო ან ელექტრონული
კავშირი გამოსავალია და ვფიქრობ,
რომ შესაძლებელია პროდუქტიული
მუშაობა“, — განაცხადა ზურაბ დავი-
თაშვილმა.

„ფიზიკის მიმართულებაზე კომიტეტები ისედაც გვქონდა, შესაძლოა ჩვენი დარგია ასეთი სპეციფიკური. მივესალ-მები უნივერსიტეტის შიდარეგულაციებში ამ საკითხის ოფიციალურად ასახ-ვას“, — აღნიშნა ფიზიკის მეცნიერება-თა დოქტორმა ნანა შათაშვილმა.

ଶ୍ରୀଗର୍ବାମିଳେ କୁମିତ୍ରେତିଲେ ଶୈଖମନ୍ଦା ଆଜି
ତୁମରିଥାଙ୍ଗିଲେ ଗାନ୍ଧାଶଲ୍ଲେଖିଲୁଣ୍ଡି ଶ୍ରୀବନ୍ଦାରା-
ତ୍ରୀପିଲେ ଡାକ୍ଷମ୍ୟାନ୍ତର୍ମୋହିଲେ ଶ୍ରୀତ-ଶ୍ରୀତିଲେ
ମେନିଶ୍ଵର୍ଣ୍ଣଲୋଙ୍ଗାନ୍ତି ନୀଳାମିରନ୍ଦାବା ଏବଂ ମିଳିଲେ
ମତାଵାରି ମିଥାନୀଳା, କୁମିତ୍ରେତିଲେ ଶ୍ରୀଵର୍ଣ୍ଣପିଲେ
ସାକ୍ଷମିବାନ୍ଦାଫାନ୍ତ ଗାମନମଧ୍ୟନାର୍ଜେ, ତସ୍ଯ-ଶିଳ୍ପି
ଶ୍ରୀମନ୍ଦାଶ ବାରିଲେଶ୍ବରାନ୍ତି, ଶ୍ରୀମିଳେ ଦାଖିରିଲେ
ନିନ୍ଦୀର୍ବେଶ୍ବରି ଅର୍ପିନ୍ତିର୍ବେଶ୍ବରି ତାନା-
ମେଦରନ୍ତି ସାଶର୍ବାଦିନ ପରାଗରାମିଶ୍ଚି. ଅଛି-
ଶାନ୍ତିଶାନ୍ତିରୀଳା, ରମେ କୁମିତ୍ରେତିଲେ ଶ୍ରୀଵର୍ଣ୍ଣପାଦ
ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ବାମୁଶାଳ ଅର ଗାଲ୍ବାତି.

თსუ-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსი უნივერსიტეტის შევიდივე ფაკულტეტის პროგრამის ხელმძღვანელებს ორ ეტაპად — 10 და 13 წევმბერს შეხვდა.

ევროპული სამაგისტრო პროგრამა საქართველოში

Կազմակերպություն

აჩნდა ახალი შანსი ლექსიკოგრაფიული ციით დაინტერესებული სტუდენტებისთვის. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ლექსიკოგრაფიაში ევროპული სამაგისტრო პროგრამის (EMlex, European Master in Lexicography) ასოცირებული წევრი გახდა. სამაგისტრო პროგრამაზე სტუდენტები წელიწადში ერთხელ ირიცხებიან. სასწავლო პროცესში დარგის წამყვანი სპეციალისტები არიან ჩართული, ამდენად ლექსიკოგრაფია მაღალ აკადემიურ დონეზე ისწავლება. გარდა თეორიული კურსებისა, პროგრამა მოიცავს პრაქტიკულ კურსებს და სტაურებას, რომლის ფარგლებშიც სტუდენტები ლექსიკოგრაფიული საქმიანობის უნარ-ჩვევებს სხვდასხვა გამომცემლობრებში ეცულებიან. პროგრამაზე ჩარიცხვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წინაპირობა ინგლისური და გერმანული ენების კარგი ცოდნაა. ლექსიკოგრაფიაში ევროპულ სამაგისტრო პროგრამაზე სტუდენტების წარმატებისა და ცხოვრების საფასურს, „ერაზმუს+“-ის პროექტის ფარგლებში, მთლიანად ევროპავშირი აფინანსებს. წარმატების დასრულების შემდეგ კურს-დამთავრებულებს უკვე თავისუფლად შეეძლებათ ბეჭდური და ელექტრონული ლექსიკონების შედგენა, გამომცემლობრებში მუშაობა და სხვა. ადსანიშნავია, რომ სამაგისტრო კურსის დასრულების შემდეგ სტუდენტებზე გაიცემა ერთობლივი დიპლომი, რომელსაც ხელს აწერს პროგრამის დამფუძნებელი უნივერსიტეტის რექტორი.

ევროპული სამაგისტრო პროგრამა
ლექსიკოგრაფიაში 10 წლის წინ და-
აარსა რვა ევროპული უნივერსიტეტის
კონსორციუმმა, ეს უნივერსიტეტებია:
ერლანგენ-ნიურნბერგის ურიდრიხ-
ალექსანდერის სახელობის უნივერსი-
ტეტი (გერმანია), რეფორმატორული ეკ-
ლესიის კაროლი გაშპარის სახელობის
უნივერსიტეტი ბუდაპეშტში (უნგრეთი),
სტელენბონის უნივერსიტეტი (სამხრეთ
აფრიკის რესპუბლიკა), სილეზიური
უნივერსიტეტი პატრიციეში (პოლო-
ნეთი), ლოთარინგიის უნივერსიტეტი
(საფრანგეთი), მინის უნივერსიტეტი
ბრაგაში (პორტუგალია), სანქტიაგო-
დე-კომპილსტელას უნივერსიტეტი (ეს-
პანეთი) და უნივერსიტეტი რომა ტრე
(იტალია). პროგრამას დამატებით ხუთი
ასოცირებული წევრი ჰყავს: ივანე ჯა-
ვახიშვილის სახელობის თბილისის სა-
ხელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰილდენს ჰაი-
მის უნივერსიტეტი (გერმანია), ტეხასის
უნივერსიტეტი (ოსტენში (აშშ), რიუ-
პრანიო-ოზ-სულის ათორალური უნი-

თინათინ მარგალიტაძე

კერძოდ გერმანული ენის ინსტიტუტი, მანჰაიმი (გერმანია).

„ლექსიკოგრაფია სწრაფად განვითარებადი, ინტერდისციპლინური დარგია, რომელიც მრავალ კომპონენტს მოიცავს, ესენია: ლექსიკური სემანტიკის თეორიები, კორპუსული ლინგვისტიკის მეთოდები, ენის ბუნებრივი დამუშავების თეორიები და მეთოდები, ელექტრონული ლექსიკოგრაფია, ეტიმოლოგია და სხვა. ლექსიკოგრაფია პრაქტიკულად უკვე ყალიბდება, როგორც მეცნიერების ცალკე დარგი. ამდენად, რვა უნივერსიტეტის რესურსის გაერთიანება სასწავლო პროცესის დაგეგმვისა და განხორციელებისათვის სრულიად უნიკალურ პირობებს უქმნის სტუდენტებს. ევროპული სამაგისტრო პროგრამა ლექსიკოგრაფიაში სანტერესოდაა აგებული და ოთხ სემსტრის მოიცავს. სტუდენტი, რომელიც ირიცხება ამ პროგრამაზე, ირჩევს მასპინძელთ უნივერსიტეტს (პროფესიული დაწილების მიზანით).

III სემესტრში სტუდენტები მასპინძელი უნივერსიტეტებს უბრუნდებიან, ეზა-
დებიან სამაგისტრო ნაშრომის დასაწერ-
რად, ისმენ ვიდეო-ლექციებს, მუშა-
ობებს ლექსიკოგრაფიულ პროექტებზე
ესწრებიან მასპინძელი უნივერსიტეტ-
ბის მიერ შეთავაზებულ კურსებს. IV
სემესტრში სტუდენტები სამაგისტრო
ნაშრომზე მუშაობენ. ინგლისური და
გერმანული ენების გარდა, მასპინძელი
უნივერსიტეტი პროგრამის მონაცილეს
დამატებით ერთი ან ორი უცხო ენის
შესწავლის საშუალებასაც აძლევს. ამ
დენად სტუდენტები იღებენ უახლეს
ცოდნას ლექსიკოგრაფიის თეორიასა
და პრაქტიკაში, სწავლობენ რამდენი-
მე უცხო ენას და, საკუთარ ქვეყანა-
ში დაბრუნების შემდეგ, ხელს უწყობენ
სამშობლოში ამ მეტად მნიშვნელოვა-
ნი დარგის განვითარებას", — აღნიშნა
თსუ-ის „ლექსიკოგრაფიული ცენტრის"
სამეცნიერო ხელმძღვანელმა თინათინ
მარაგალითაძემ.

ლექსიკოგრაფიის ევროპულ სამა-
გისტრო პროგრამაში თბილისის სა-
ხელმწიფო უნივერსიტეტის განევრია-
ნება პროგრამის კონსორციუმს თინა-
თინ მარგალიტაძემ შესთავაზა. თსუ-ის
„ლექსიკოგრაფიული ცენტრის“ სამეც-
ნიერო ხელმძღვანელი 2017 წლის ოქ-
ტომბერში აღნიშვნული პროგრამის ხა-
რისხის უზრუნველყოფის კომიტეტის
გარე ექსპერტად მიიჩვენებ კონსორცი-
უმის სხდომაზე რომში. კონსორციუმის
სხდომის მსვლელობისას განიხილეს
პროგრამაში თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის განევრიანების საკით-
ხი და ერთხმად დაუჭირის მხარი ამ გა-

დაწყეტილებას. გადაწყეტილების მიღებას დიდად შეუწყო ხელი იმან, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ლექსიკოგრაფია სამივე საფეხურზე ისწავლება, ასევე, თბილისში 2016 წელს დიდი წარმატებით ჩატარებულმა ევროპის ლექსიკოგრაფთა ასოციაციის მე-17 საერთაშორისო კონგრესშია, რომელმაც თსუ-ის ლექსიკოგრაფიულ ცენტრს საერთაშორისო ცნობადობა გაუზიარდა. 2019 წლიდან ევროპული პროგრამის სტუდენტებისთვის ლექციებს თსუ-ის პროფესორი თინათინ მარგალიტაძეც წაიკითხავს.

მისამართი: საქართველოს სახელმწიფო
უნივერსიტეტის სამსახურის მიერ

„მიზნის მისაღწევად მხოლოდ ჩემი
მონდომება არ კმარა და საჭირო იქ-
ნება უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის
მხარდაჭერა. გლობალიზაციის ეპოქაში
განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენი-
ჭება ლექსიკოგრაფიას, ენობრივი რე-
სურსების შექმნას ცალკეული ენების
გადასარჩენად, ამიტომ დარგის პოპუ-
ლარიზაცია საერთაშორისო მასშტაბით
განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს.
უნდა ითქვას, რომ ლექსიკონი, თუ ის
თანამედროვე, სწორი მეთოდოლოგი-
ოთ არის შედგენილი კეთილსინდისი-
ერი პროფესიონალების მიერ, დიდი
შენაძენია ქვეყნის განათლებისა თუ
კულტურისათვის. მაგრამ თუ ლექსიკო-
ნი ამ მოთხოვნებს ვერ აკადემიური ლექსებს,
მას მხოლოდ ზიანის მოტანა შეუძლია.
სწორედ ამიტომ, დიდ მნიშვნელობას
ვანიჭებ ლექსიკოგრაფიაში ევროპულ
სამაგისტრო პროგრამასთან ჩვენს და-
კავშირებას და მომავალი პროფესიონა-
ლი ლექსიკოგრაფების აღზრდას. დარ-
გის პოპულარიზაციის მიზნით უკვე
ბევრი გეგმა დავსახეთ კონსორციუმის
შეკრებაზე რომში — ერთობლივი პუბ-
ლიციაციები, განცხადებები და სხვა”, —
აღნიშნა თინათინ მარგალითაძე.

အလေးပန်စံနာဒါဝ၊ ရုံမှု တွေ့စုံ-စုံ လျှော့ခြင်း-
ကျက်ရာအဖွဲ့ဖူး ဖြော်ဖြန်ရှိ ဖူးဖူး မျှမှာဝ်ပေါ်
အသာလွှာစံရှိနာ လျှော့ခြင်းကျက်ရာအဖွဲ့ပါဖူး လျှော့-
စုံကျက်ရာအဖွဲ့ဝါ စာအောင်သွေ့လွှာ ပုံရှေ့ဖြော်ခြင်း
အိန္ဒိယူရာအား အရှိစုံ ရှာရတွေ့ဖူး ဖြော်ဖြန်ရှိခဲ့
ဖူးဖူးရှိနာ ရှေ့နော်ဖြန်ရှိနာ၊ ဖူးဖူးလွှာရှိနာ
လျှော့ခြင်းကျက်ရာ ဂါးရှေ့ရှိ မြေလှာဆုံး၊ ဖူးဖူးလွှာ-
ရှိနာ ထွေးရှိနာ စာအောင်သွေ့လွှာ ရှေ့နော်ဖြန်ရှိခဲ့
တိန္ဒာတိန္ဒာ မာရာလိုက်ဖူးဖူး လျှော့ခြင်းကျက်ရာအဖွဲ့-
ဝါ စာအောင်သွေ့လွှာ နှင့် စာမြေပြန်ရှိနာ ကြည့်ခြင်း
ပုံရှေ့ဖြော်ခြင်း ပါမဲ့ စာဖူးဖူးနှင့် အိန္ဒိယူရာအား
ရှာရတွေ့ဖူး ဖြော်ဖြန်ရှိခဲ့ လျှော့ခြင်း-
စုံကျက်ရာအဖွဲ့ဝါ စာအောင်သွေ့လွှာ ပုံရှေ့ဖြော်ခြင်း

რჩენას შემიღები რაც უკთხიროგაბი

ავლენა ქალთა მრომით მიზანისა

მას ტორა

ი ი შემიღები და გორგო გოგაძე

კოლო 20-25 წლის განმავლობაში საქართველომ მყარად დამკვიდრა ადგილი იმ ქვეყნებს შორის, რომელთა მოსახლეობის კლება, გარდა შობადობის შემცირებისა და სიკვდილიანობის მატებისა, შრომითი მიგრანტების რიცხოვნობის გაზრდითაცა განპირობებული. პრობლემა ისაა, რომ ეკონომიკური სიდურეჭირის გამო ადამიანების დიდი ნაწილი ქვეყნიდან გადის და უკან აღარ ბრუნდება (მსოფლიო პრაქტიკა აჩვენებს, რომ ასეთ სიტუაციში დაბრუნების მაჩვენებლი საკაოდ დაპარას), ნანილი კი ცდილობს ლეგალური ცხოვრების უფლება მოიპოვოს და ოჯახის სხვა წევრებიც წაიყვანოს.

როგორც მიგრაციის საკითხთა სამთავრობო კომისიის 2015 წლის მონაცემებშია მითითებული, ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში მნიშვნელოვნად შეიცვალა საქართველოდან მეგრივის მახასითებლები, მოცულობა და მიმართულებები. დღისათვის ქართველი მიგრანტების ჯგუფების პოვნა სხვადასხვა ქვეყანაშია შესაძლებელი, ძირითადად კი მათვის მიმზიდველ ქვეყნებად ისევ რჩება ამერიკა, იტალია, ესპანეთი, გერმანია, საბერძნეთი და თურქეთი, თუმცა მათი ნაკადი უკვე სხვა ქვეყნებისკენაც მიემართება.

ემიგრაცია ძირითადად შორმით ხასიათს ატარებს. მის ხელშეწყობებურო გარემობათაგან კი სპეციალისტები გამოყოფენ: უმუშევრობას, არასრულდასაქმებას; მცირე შემოსავალს; ქვეყნებს შორის შორმის ანაზღაურებაში დიდ განსხვავებას და სხვ.

ზოგადად მიგრაციის საკითხები ძალიან რთული და მრავალშრიანია და ამ საკითხების საფუძვლიანი გაანალიზება ერთ საგანგეო წერილში მართლაც რომ შეუძლებელია, თუმცა პრობლემა, რომელიც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერთა ერთმა ჯგუფმა იკვლია, ძალი არ აქტუალურია. შეგახსნებათ, რომ 5 ოქტომბერს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის მიერ გამართულ პრეზენტაციის მიზანით მიგრაციის შესწავლა პირველად მოხდა მოვლენის ორივე მხარის — მიგრანტისა და მისი შეულლის — უშუალო მონაცილებით.

— გამოიწია თუ არა დაინტერესება ქალებსა და მათ ოჯახებში თქვენმა კვლევა?

— უნდა გითხოვთ, რომ რესპონდენტები არაერთგვაროვნად შეხვდნენ შეთავაზებულ პროექტში მონაცილებასა — თითქმის სრული თანამშრომლობა შედგა ქალებთან მაშინ, როცა რთული აღმოჩნდა მამაკაცების დათანხმება, რის გამოც ბევრ იჯახათან მოგვიჩინა გასაუბრებაზე უარის თქმა (აღნიშნული მიზეზის გამო, მოლაპარაკება წინასწარ შერჩეულ 50-მდე იჯახათან გექონდა). საპოლონდ, პროექტში 21-მა იჯახურმა წყვილმა მიიღო მონაცილეობა. ჩვენი რესპონდენტები მხოლოდ დასაქმებული მამაკაცები აღმოჩნდნენ, რადგან ყველა უმუშევრმა მეუღლებ კვლევაში მონაცილეობაზე უარი განაცხადა. უნდა ითქვას ისიც, რომ თანხმობის შემთხვევაშიც, ქმრების პასუხები საკმაოდ ლაკონური და მშირი იყო.

— რა გამოიკვეთა კვლევის შედეგად?

— კვლევის შედეგებმა აჩვენა, რომ, მიუხედავ ქალთა ემიგრაციის დროებითისა, მასპინძელ ქვეყანაში არსებული შორმის უკეთესი ანაზღაურება (საქართველოში დასაქმების ნაკლები შანსის საპირისი) სრულიად გაუკველს ხდის მიგრანტი ქალებისთვის. მისი ეკონომიკური გარებები და სოციალური დანაკარგები; ასევე, მიგრაცია, როგორც იჯახის სტრატეგია შემოსავების დივერსიფიკაციის საფუძვლები.

კვლევის მიზანს შეადგენდა ქალთა შორმითი მიგრაციის სოციალური და ეკონომიკური გავლენის შესანალა ქარგების მიზანით მიკონტროლირებით, ასევე, მიგრაცია, როგორც იჯახის სტრატეგია შემოსავების დივერსიფიკაციის საფუძვლები.

ველთვიურად აგზავნის და თავისთვის მსოლოდ „საარსებო მინიმუმს“ იტოვებს. ეს ქალების პასუხებითაც დასტურდება.

თანხის განვარგვა-განაწილებაზე გადაწყვეტილების მიღება ემიგრანტის რაციონული კატეგორიაში ხდება.

უცხოეთიდან მიღებული გზავნილი ფარავს შეიღების სწავლის გადასახადს (როგორც მოსწავლეების, ასევე სტუდენტების), მშობლების მკურნალობის თანხებს და საყოფაცხოვებო ხარჯებს; ოჯახების ნაწილმა შეეღლო გაესტუმრებინა ვალი, გაერემონტებინა ბინა, შეეძინა საოჯახო ნივთები და ავტომანქანა; რამდენიმეტი იყიდა ახალი საცხოვებელი. თუმცა უნდა ითქვას ისიც, რომ თანხების უკარისი სამონიშვილი გამორიცხულების ვერ ახერხებენ ვერც ფინანსური გზავნილის შენახვა-დაგროვებას და ვერც ბიზნესში ინვესტირებას.

— ვიცით, რომ მიგრანტ ქალთა ნაწილი იქ იძრდის ლეგალური სტატუსის მისაღებად. რა მიზანი აქეს ამ სტატუსის მიღებას — მასპინძელ ქვეყანაში დარჩევა თუ სოციალური სტატუსის ამაღლება?

— რესპონდენტ ქალთა ერთი ნაწილის მიერ ლეგალური სტატუსის მიღება ემიგრაციის სოციალურ-ეკონომიკური სარგებელია. ეს მათ თავისუფალი გადასადგილების, დაცულობისა და სიპერში ევროპული პენსიის მიღების საშუალებას მისცემს.

— რა გვერდითი მოვლენები ახლავს ქალთა შემომის მიგრაციას იმის ფონზე, რომ ისინი ძირითადად იჯახის მარჩენლები არიან, იჯახი კი მათ გარეშე გითარდება?

— იჯახის ნევრების ხანგრძლივიად დაშორება, ორივე სქესის რესპონდენტების მხრიდან, მიგრაციის სოციალურ დანაკარგადაა მიჩნეული. ეკონომიკური სარგებლის მიუხედავად, ემიგრაციამ უარყოფითად იმოქმედა იჯახის ნევრებს შორის ურთიერთობებზე. მეუღლების მისაღებ სტრატეგიად მიიჩნევა. — რა სირთულეებს გამოყოფები ემიგრანტი ქალები იჯახიდან მოშორებით?

—

— ემიგრანტი ქალები იჯახიდან მოშორებითი ძირითადად გადასახადად და მათვის მიმზიდველ ქვეყნებად ისევ რჩება ამერიკა, იტალია, ესპანეთი, გერმანია, საბერძნეთი და თურქეთი, თუმცა მათი ნაკადი უკვე სხვა ქვეყნებისკენაც მიემართება.

— იჯახის ნევრების ხანგრძლივიად დაშორება, ორივე სქესის რესპონდენტების მხრიდან, მიგრაციის სოციალურ დანაკარგადაა მიჩნეული. ეკონომიკური სარგებლის მიუხედავად, ემიგრაციამ უარყოფითად იმოქმედა იჯახის ნევრებს შორის ურთიერთობებზე. მეუღლების მისაღებ სტრატეგიად მიიჩნევა. — რა გვერდითი მოვლენები ახლავს ქალთა შემომის მიგრაციას იმის ფონზე?

— ემიგრანტი ქალები იჯახიდან მოშორებითი ძირითადად გადასახადად და მათვის მიმზიდველ ქვეყნებად ისევ რჩება ამერიკა, იტალია, ესპანეთი, გერმანია, საბერძნეთი და თურქეთი, თუმცა მათი ნაკადი უკვე სხვა ქვეყნებისკენაც მიემართება.

— იჯახის ნევრების მიღებაში მიღების მისაღების გამო, მოლაპარაკება წინასწარ შერჩეული მისამის კურსში სოციალური დანაკარგადა მიიჩნევენ. ისინი ნაკლებად არიან საქმის კურსში სოციალური და ემიციური პრობლემების დეტალებზე. მთავარ პრობლემად კი ისინი პარტნიორთან გაუცემობას მიიჩნევენ.

— გამოიკვეთა თუ არა ქართული დისპონირება და მათ იჯახებში თქვენმა კვლევა?

— დიას, დადასატურდა, რომ შერჩეული კარატერგვაროვნად შეხვდნენ შეებულ პროექტში მონაცილებასა — თითქმის სრული თანამშრომლობა შედგა ქალებთან მაშინ, როცა რთული აღმოჩნდა მამაკაცების დათანხმება, რის გამოც ბევრ იჯახათან მოგვიჩინა გასაუბრებაზე უარის თქმა (აღნიშნული მიზეზის გამო, მოლაპარაკება წინასწარ შერჩეულ 50-მდე იჯახათან გექონდა). საპოლონდ, პროექტში 21-მა იჯახურმა წყვილმა მიიღო მონაცილეობა. ჩვენი რესპონდენტები მხოლოდ დასაქმებული მამაკაცები აღმოჩნდნენ, რადგან ყველა უმუშევრმა მეუღლებ კვლევაში მონაცილეობაზე უარი განაცხადა. უნდა ითქვას ისიც, რომ თანხმობის შემთხვევაშიც, ქმრების პასუხები საზღვარგარებელი მუშაობის მთავარ სირთულედ ენობრივ ბარიერს მიიჩნევენ. ისინი ნაკლებად არიან საქმის კურსში სოციალური და ემიციური პრობლემების დეტალებზე. მთავარ პრობლემად კი ისინი პარტნიორთან გაუცემობას მიიჩნევენ.

— გამოიკვეთა თუ არა ქართული დისპონირება და მათ იჯახებში თქვენმა კვლევა?

— კვლევაში დაადასტურდა შერჩეული კარატერგვაროვნი კეთილდღეობის გაუმჯობესება, მიუხედავად იმისა, რომ შერჩეული კარატერგვარის ერთ-ერთი მათგანი წერს: „4 წელი შვილი არ გვყოლია.

ჰოსტ კანალი თუ-ში და ფინანსურირებული კონკურენცია

© 2013-2014

ნობილი გერმანელი ფსიქოა-
ნალიტიკოსის პორსტ კეხელეს
ფსიქოანალიტიკური სახელმძღვ-
ვანელო ქართულ ენაზე გამოიცა. ნიგ-
ნის პრეზენტაცია თბილისის სახელმწი-
ფო უნივერსიტეტში გაიმართა, რის შემ-
დეგაც პორსტ კეხელემ საჯარო ლექცია
— „სიბრძნისა სამი სვეტი“ — წაიკითხა.
საჯარო ლექცია ფსიქოანალიზის თეო-
რიასა და პრაქტიკასთან დაკავშირებულ
საკითხებს მიეძღვნა. გერმანელი ფსიქო-
ანალიტიკოსი ფსიქოანალიზის ისეთ აქ-
ტუალურ პრობლემატიკაზე საუბრობდა,
როგორიცაა კვლევის შედეგად მიღებუ-
ლი თეორიული დასკვნების მტკიცებუ-
ლებების წარმოდგენა.

„რა მიზეზიც უნდა არსებოდდეს,
შეეცადეთ შეინარჩუნოთ მისწრაფება,
რომ სათანადოდ და მიუკერძოებლად
მოახდინოთ მოვლენების ანალიზი მეც-
ნიერულ დონეზე. არ არის აუცილებე-
ლი, რომ მკვლევრებს საერთო მიზნები
გვქონდეს, აუცილებელია, საქმე, რომელ-
საც მკვლევარი ხელს მოკიდებს, მონდო-
მებით აკეთოს. ასეთი დამოკიდებულება
წარმატების წინაპირობაა. თუ ადამიანს
სურს, რომ იყოს პროფესიონალი, ფინ-
ქონანალიტიკური კვლევიბის ჩატარები-
სას, ამ შემთხვევაში, მისი მოსაზრებები
აუცილებლად მტკიცებულებებზე უნდა
იყოს დაფუძნებულია”, — აღნიშნა პრო-
ფესორმა პორსტ კეხელევმ.

„ეს გახლდათ შინაარსობრივად დატ-
ვირთული და საკმაოდ რთული საკით-
ხების მომცველი საჯარო ლექცია. მისი
მთავარი მესიჯი მდგომარეობდა იმაზი,
რომ ფსიქოანალიტიკური კვლევის ტრა-
დიცია ძალიან შეიცვალა და აუცილე-
ბელია სამეცნიერო დასკვნების მტკი-
ცებულებებით გამყარება. ყოველთვის
რთული იყო ფსიქოანალიტიკური თე-
რაპიის შედეგების რეპლიკაცია, რადგან

ჰერც კებელე

ფსიქოანალიზი ძალიან ინდივიდუალურია და ადამიანის არაცნობიერს ესებს. თუმცა, პროფესორ ჰორსტ კეხელებს მთავარი გზავნილი დღეს გახლდათ ის, რომ ჩვენ უკვე გაგვაჩინია შესაძლებლობა — წარმოვადგინოთ მტკიცებულებებიც ბევრი კვლევის საშუალება არსებობს, მათ შორის ნეირომეცნიერების მიმართულებითაც. მან მაგალითად მოიყვანა უკვე ჩატარებული სერიოზული კვლევები და ფსიქოანალიზისა და სხვა ტიპის ფსიქოთერაპიის ჩატარების შედარებით თი ანალიზიც წარმოადგინა, თუ რომელი მიღებომა რა მხრივ გახლავთ უფრო ეფექტური. ამდენად, პროფესორ ჰორსტ კეხელებს ლეცია ძალიან საინტერესო და სასარგებლო გახლდათ, — განაცხადა თსუ-ის ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა, პროფესორმა თამარ გაგოშიძემ.

ჰორსტ კენელე საერთაშორისო ფიგინანალიტიკური ასოციაციის ტრენინგების ფსიქოანალიტიკოსი, მედიცინისა და ფილოსოფიის დოქტორი, პერლინის ფსიქოანალიზის საერთაშორისო უნივერსიტეტის პროფესორი, ფრონდისა (2002 წ.) და სიგურნის (2005 წ.) პრემიების ლაურეატია. მის სახელმძღვანელოს ფიგინანალიზის მიმართულებით მსოფლიოს მასშტაბით ერთ-ერთი წამ-

— აღინიშვა ხათუნა ივანიშვილქ. პორსტ კეხელეს ფსიქონანალიტიკურ სახელმძღვანელოს ქართული თარგმანი რეცენზიერი პროფესორი მარინე ჩიტაშვილი გახდავთ, რომელიც, შეიძლება ითქვას, რომ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ფსიქონანალიტის მიმართულებით ერთადდერთი სპეციალისტია. აღსანიშნავია, რომ ამ დროისთვის თსუ-ში ფსიქონანალიტის სასწავლო კურსი აღარ ისწავლება, თუმცა პორსტ კეხელეს ფსიქონანალიტიკური სახელმძღვანელოს ქართული თარგმანის პრეზენტაციის დღეს ფსიქოლოგიისა და განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანმა პროფესორ მარინე ჩიტაშვილ აღნიშნულ სასწავლო კურსის აღდგენი შესთავსაზე, რაზეც თანხმობაც მიიღო.

„ამ წიგნის გამოსვლის შემდეგ აღარ არის პრობლემა — აღვადგინოთ ფსი-

ქოანალიზის სწავლება, რომელიც თსუ-ში დაიწყო 1992 წელს. 1996 წელს ჩა-მოვიდნენ უცხოელი ექსპერტები, რომ-ლებიც სხვადასხვა უნივერსიტეტების კურიკულუმებს ამონშებდნენ. ერთეუროპა-მათგანმა ჩვენი ფაკულტეტის ჩამონათ-ვალში წაიკითხა კურსი „სიღრმის ფსი-ქოლოგია“, აღფრთოვანდა და თსუ-ზე დაწერა, რომ მთელ პოსტ-საბჭოთა სივ-რცეში ეს არის ერთადერთი უნივერ-სიტეტი, რომელსაც აქვს თავისუფალი აკადემიური კურიკულუმი და ამის მი-ხედვით ასწავლის ფსიქოანალიზის. ასე დაიწყო დავიწყებული ფსიქოანალიზის სწავლება და ვამბობ „დავიწყებულს იმიტომ, რომ XX საუკუნის დასაწყისში ამ თემაზე იბეჭდებოდა მიხეილ ასათო-ანის სტატიები, არსებობდა ფსიქოლო-გიაში გარკვეული ადამინების ჯგუფი, რომელიც ფსიქოანალიზზე მუშაობდა. დიმიტრი უზნაძის ფსიქოლოგიის ინ-სტიტუტის ამ თემაზე ნაშრომები ჰქონ-და გამოცემული და ა.შ. არ განვიხილავ საბჭოთა კავშირის პერიოდს, რადგან ოფიციალურად ფსიქოანალიზი 1928 წლიდან იყრძალება და ისე დაამთავ-რა საბჭოთა კავშირმა არსებობა, რომ ამ სფეროში კვლევა და სწავლება აღარ დაუშვია, — აღნიშნა პროფესორმა მა-რინე ჩიტაშვილმა.

ფსიქოლოგიისა და განათლების ფულტეტის დევანის, პროფესორ თამარ გაგოშიძის თქმით, ჰორსტ კეხელეს ფსიქოანალიტიკური სახელმძღვანელოს ასათვისებლად სტუდენტებს საკმარიდ დიდი როგორც ფსიქოლოგიური, ასევე ზოგადი განათლება დასტირდებათ, აუცილებელი იქნება პროფესიული ცნებითი აპარატის კარგად ფლობაც. თუმცი ფსიქოანალიზის სასწავლო კურსის სწავლების განახლება 2018 წლის საემოდგომო სემინარიდან არის დაგენტილი.

პროფესორი ჰორსტ კეხელე თსუ-ს
27 ოქტომბერს ეწვია.

თუ-ის დალგაცია შემოვის უნივერსიტეტი

შესრულებული არის მთლიანი

„ Յազասօն-իսტրորուա, Քրանչյուրմացոյց
ծո, քըրևացէթուցեածո”, — ամ Տաելենդ-
դենուտ թամարտա 11-13 ռյէտոմիշըրս Առ-
լունցուտու յէլաճ յաշովու Յնուցըրուութիշու
Վ Տայրուաթորուսու Տամբունցուրն Կոնցյուրն-
ցուա, Ռոմելիշուց Ելսուս Պարոյցըրուութիշըն-
մունց Թոնանց լուղուա. Ոնցուրդուուցուու-
նուրու Կոնցյուրնցուա Կազասօնու Հըգունենու-
կալուցու Հանցերը Սըլլու Տեսաձասեացա-
լուուցուունու Տարմոմմաց Գյունլու մասեան-
ցլունցա.

კონფერენციაში მონაწილეობდენ პოლონეთის, საქართველოს, სომხეთის, აზერბაიჯანის, რუსეთის უფლერაციის (პიატიგორსკის, გროზნოს, ყაბარდო-ბალ-ყარეთის, ყარაჩაი-ჩერქეზეთის) უნივერსიტეტებისა და სამეცნიერო ცენტრების წარმომადგენლები, ასევე, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და დიპლომატიური კორპუსის წარმომადგენლები.

კონფერენციის მონაწილეთა დიდი ინ-
ტერესი და მოწოდება დაიმსახურა თსუ-ის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის
სლავისტიკის ინსტიტუტის პროფესორის,
პროფესიონალური ცენტრის ხელმძღვანელის
მარინა გრიშაშვილისა მოხსენდაშა — „1830-
1831 წლების აჯანყების შემდეგ კავკასი-
აში გადმოსახლებულ პოლონელთა პირ-
ველი ტალღის მდგომარეობა“, რომელშიც
განხილული იყო კავკასიაში XX საუკუნის
30-იანი წლების შემდგომ გადმოსახლე-
ბულ პოლონელთა საკითხები. მოხსენებაში
მეცნიერმა ისტორიულ წყაროებსა და დო-
კუმენტების მონაცემთა საფუძველზე დაყ-
რდობით გაანალიზა პოლონელთა ახალ-
გარემოში ადაპტაციის საკითხები. მარინა
ფილიანაშ ასევე წარმოადგინა თსუ-ის პო-
ლონისტიკის ცენტრის მუშაობის ანგარი-
ში, რამაც დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა
დამსწრე საზოგადოებაზე.

თსუ-ის ჰემანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ასოცირებულმა პრიფესიონალმა როზეტა გუჯვარიანნმა მოსსენებაში — „ქართულ-ჩრდილოვაკასიური კულტურული პარა-ლელები (ყარაჩალები, ბალყარები)“ ეთნოგრაფიულ და ისტორიულ წყაროებზე დაყრდნობით მიმოიხილა ქართულ-ჩრდი-

ლო კავკასიური კავშირები — სვანების ყარაჩანებისა და ბალყარების ისტო-რიულ-კულტურული ურთიერთობების ჭრილში. მოხსენების შემდეგ გაიმართა დისკუსია, სადაც ქართველმა მეცნიერმა შეთავაზება მიიღო ერთობლივი სამეცნიერო ნაშრომის მომზადების შესახებ.

საინტერესო იყო თსუ-ის ჰუმანიტარულ შეცნიერებათა ფუკულტეტის ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ახორციელებული პროფესორის ქრემან ხუციშვილის მოხსენება — „რელიგიური პრაქტიკის ზოგიერთი თავისებულება ქვემო ქართლში (საქართველო)“, სადაც ვრცლად იყო განხილული ქვემო ქართლის ეთნიკურად რელიგიურად და ლინგვისტურად ჰქონილი საზოგადოებაში ჩამოყალიბებული პრაქტიკა — რელიგიური ადგილების საზიაროდ გამოყენებისა სხვადასხვა რელიგიური ჯგუფის ნარმომადგენელთა მხრიდან, ამ საფუძველზე ჩამოყალიბებული მშვიდობიანი ცხოვრების სისტემა ქართულ-აზერბაიჯანული ურთიერთობების კონტექსტში.

საერთაშორისო კონფერენციაზე მოხ-
სტენდები წარმოადგინეს თსუ-ის სოცია-
ლურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფა-
კულტურულ საზოგადოებრივი გეოგრაფიის
მიმართულების ასოცირებულ პროფე-
სორობა მოირგო კვინიციაქემ („გარდამავალი-
კვინომიკის მქონე პოსტსაბჭოთა მცირე-
ქვეყნების გეოგრაფონომიკური მდგრად-
რის შეფასება: საქართველოს შემთხვევა“),
თსუ-ის სოციალურ და პოლიტიკურ მეც-
ნიერებათა ფაკულტეტის ასისტენტ-პრო-
ფესიონერებმა დალირიან დოკომენტში („დაკო-

კუმუნიზაცია და დემოკრატიზაცია პოსტკომუნისტურ სივრცეში: საქართველოს „მაგალითით“) და ალექსანდრე წურწუმიას („ქართული ემიგრაციის გეოპოლიტიკური იდეები XX საუკუნის 20-30 იან წლებში“) ქართველი მეცნიერების ინფორმაციით, კონფერენცია მაღალი აკადემიურ დონით მოიხსენიერებოდა და მინშვნელოვანი იყო იმ თავალისაზრისითაც, რომ პოლიტიკურად ერთმანეთთან დაპირისპირებული მხარეების წარმომადგენლებიც კი ოპადე მიურ გარემოში, ემოციების გარეშე მსჯელობდნენ სამუშავერო მიდგომებსა და მიღწევებზე. კონფერენციის მსვლელობის პროცესში ხელი მოეწერა მემორანდუმში ერებისა და უშვოვის უნივერსიტეტებში შორის, ღონისძიების ფარგლებში გაიმართა სხვადასხვა უნივერსიტეტთა სტუდენტური თვითმმართველობების წარმომადგენლის შეხვედრა-დისკუსია, ჩატარდა კონფერენციის მონაცილეთა ამხანაგური წებილონატი ჭადრაკში.

ორნება უჯველესია ის ინფორმაციით სურ-თან შემდგომი თანამშრომლობის სურვილი გამოთქვეს ბაქოს სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და ყარაბახი-ჩერქეზეთის სახელმწიფო უნივერსიტეტის წარმომადგენლებმა. „ჩვენთვის მნიშვნელოვანი იყო ის ფაქტიც, რომ პოლონური უნივერსიტეტების მხრიდან საქართველოსადმი ინტერესი გაიზარდა, უშოთვის უნივერსიტეტის რექტორთან პოლოვესორ სილვესტრე ჩიხაშვილ აკადემიულ მხარეთან დღელებაციის ის იფიციალურ შეხვედრაზე მან კემატი ფილება გამოთქვა თსუ-სა და უშოთვის უნივერსიტეტებს შორის გაფორმებულ მშორმანდუმის თაობაზე. გამოიკვეთა სა

მომავლო ერთობლივი მუშაობის გეგმები
და პერსპექტივებიც. ჩვენთვის ასევე მნიშვნელოვანი იყო პოლონელი კოლეგების,
ისტორიკოსებისა და პოლიტოლოგების
მიერ საქართველოს ისტორიის, კავკასიის
რეგიონში მისი გეოპოლიტიკურ მნიშვნელობის
ობიექტური აღქმა, მათი პოზიციური
დამოკიდებულება გვაძლევს იმის
იმედს, რომ ჩვენი ურთიერთობა სამომავლოდ
უფრო გაღრმავდება“, — აცხადებს
როზეტა გუჯარიანი.

ქეთევან ხუციშვილის ინფორმაციით, მნიშვნელოვანია ის გარემობაც, რომ უერთდებოდა უნივერსიტეტის ისტორიის ინსტიტუტის პაზაზე 2015 წლიდან გამოძისებულის ურთისას გამოცემა, სამეცნიერო ურნალი „კავკასია: წარსული, აწყობელი და მომავალი“, რომელიც დაარსეს კავკასიის რეგიონით დაინტერესებულმა მკვლევრებმა. „ამ ინიციატივის ძირითადი მიზანია ფართო სამეცნიერო წრეებსა და საზოგადოებას გააცნოს ინტერდისციპლინური კვლევების შედეგები, რომელთა თემატიკა მოიცავს ისტორიულ, პოლიტიკურ, არქეოლოგიურ, კულტურულ, სოციალურ, ეთნოგრაფიულ, რელიგიურ და ეკონომიკურ საკითხებს. სხვადასხვა ქვეყნების სამეცნიერო საზოგადოების ინტერაციისთვის შემნიღია სადისეულო სივრცე, სამეცნიერო მოსაზრებებისა და ცოდნის გაზიარებისთვის. მმდინარე წლის გამოცემაში დაბეჭდილია ჩემი და როზეტა გუჯაჯიანის ერთობლივი სტატია — „სვანეთის სულთა მეორე მატიანე: 17-18 საუკუნეების საქართველოს ისტორიის წყარო“: რაც შეეცნა კონფერენციას, იმ კუთხითაც იყო მნიშვნელოვანი, რომ კარგი ატასიფერო შეიქმნა კავკასიის საკითხებით დაინტერესებულ კოლეგებთან ურთიერთობისთვის. სამწუხაროდ, პოლიტიკური მიზეზების გამო, დღეს აღარ ვართ განებივრებული ისეთი შეხვედრებითა და კონფერენციებით, რომელიც კავკასიის რეგიონს ეძღვნება. სამეცნიერო შეხვედრამ აჩვენა, რომ ჩვენ ორიგინატებული ვართ სამომავლო თანამშრომლობაზე, ქართველი მეცნიერების მიზანი იყო ქართველობის გამართულება დოსტერულად წარმოგვეჩინა, ამ ამოცანას თავის გავართვით, რის შედეგადაც სამომავლო პროექტებიც დაიგეგმა“, — განაცხადა ქათავაზე ხუციშვილმა.

თსუ-ის ეკონომიკური პოლიტიკის გათვალრიცხვში სამოქანალო „იდელზე“ მცურვალის ინიციატივით გამოვიდა

9 ნოემბერს ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის და ბიზნესის ფაკულტეტის დეკანი და ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის პროფესორები უნივერსიტეტის მდიდარი ტრადიციებისა და თანამედროვე საერთაშორისო მიღწევების გასაცნობად ქუთაისის ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო საშუალო სკოლა „იმედა“ ენვივნენ. მსგავსი შეხვედრები სკოლის მოსწავლეებს დაეხმარებათ სწორი პროფესიის არჩევაში. სტუმრებმა, რომელის შემადგენლობაშიც შედიოდნენ ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის დეკანი, პროფესორი თეომურაზ ბერძენი, ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის ხელმძღვანელი, ეკონომიკური პოლიტიკის ქართულ-გერმანული ინსტიტუტის დირექტორი, პროფესორი რევაზ გველესიანი, უნივერსიტეტის რექტორის მრჩეველი კახაბერ ჭეიშვილი, ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის ასოცირებული პროფესორები: ირინა გოგორიშვილი, გულნაზ ერქომაიშვილი და ევა ლეგაშვილი, ასისტენტ პროფესორი გიორგი გაფრინდაშვილი, პროფესორის ასისტენტი თინათინ ავალიშვილი და ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტის საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის უფროსი უჩა გოგოშვილი, სკოლის ბიბლიოთეკას საჩუქრადგადასცეს დიდი რაოდენობით ნიგნებიდა საუნივერსიტეტო საინფორმაციო

გზატკულევები.
თბილისიდან ჩასულ სტუმრებს გულითადი შეხვედრა მოუწყეს სკოლა „იმედის“ პედაგოგიურმა პერსონალმა თა მისწალობრივა.

სკოლას სააგეტო დარბაზში გაიმართა შეცვედრა, სადაც შეიკრიბნენ სკოლა „იმედის“ უფროსკლასელები და მომაცალი აპიტურინტები. შესავალი სიტყვით სტუმრებს და შეკრებილ საზოგადოებას მიმართა სკოლის დირექტორმა, ბატონმა ცოტნე გველესიანმა. მან აღნიშნარომ „ივანე ჯავახიშვილის სახელობის საშუალო სკოლა „იმედი“ 2000 წელს დაფუძნდა. სკოლაში 900-ზე მეტი მოსწავლე სწავლობს და მათი რაოდენობა ყოველწლიურად იზრდება. სკოლამ თავისი არსებობის მანძილზე არა ერთი რთული და წარმატებული პერიოდი განვლო. სკოლა 1000-ზე მეტ კურსდამ-თავმოტებულს ითვლის, რომელთა 90% წარმატებით არის დასაქმებული საჯარო რომ თუ კერძო სეტტორში, არასაბათავარობო თუ საერთაშორისო ორგანიზაციებში. სკოლა „იმედის“ მოსწავლეებმა სხვადასხვა დროს მოიპოვეს „ყველაზე წიგნიერის“ სტატუსი, ისინი აქტიურ მონაწილეობას იღებენ და იმარჯვებენ სხვადასხვა ოლიმპიადებში, ბევრი მათგანი სპორტითაა დაკავშული, სადაც ასევე გვიას გამარჯვილაში.

გი შარვაშიძის გულითადი მისაღმებ
გადასცა ქუთათურ მოსწავლეებს და
ყურადღება გაამახვილა უნივერსიტეტი
მდიდარ ტრადიციებსა და თანამედრო
კე მიღწევებზე, კერძოდ, მის ადგილზე
მსოფლიო საუნივერსიტეტო რეიტინ
გებში. ისაუპრა უნივერსიტეტში მიმდინ
ნარე რეფორმებზე, რომლებიც მიზან
ისასავს უნივერსიტეტის სამეცნიერო
კვლევითი და საგანმანათლებლო პო
ტენციალის დასავლურ სტანდარტებთა
შესაბამისობაში მოყვანას.

შეხვედრაზე სიტყვა წარმოთქვა ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის ხელმძღვანელმა, პროფესორმა როვაზ გვალე სიამა. მან ვრცლად ისაუბრა ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის შესახებ და აღნიშნა, რომ კათედრა დაარსდა 2005 წელს, ხოლო 2006 წელს ფუნქციონირება დაიწყო ეკონომიკური პოლიტიკისა და ეკონომიკური განათლების ქართულ-გერმანულმა ინსტიტუტმა (GDI). კათედრა დაარსებისთანავე ჩაირი თო ეკონომიკის საპაკალავრო, სამაგისტრო და სადაქტორო პროგრამებში რომელთა უზრუნველყოფა მოხდა, როგორც კათედრის წევრთა ავტორობითი გამოცემული ეკონომიკური პოლიტიკისა სახელმძღვანელოებით, ასევე მსოფლიოში ში აღიარებული უცხოელი ავტორობისა სახელმძღვანელოების თარგმანებით ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრა და მასთან არსებული ეკონომიკური პოლიტიკის ქართულ-გერმანული ინსტიტუტი წარმატებით ახორციელებს სამეცნიერო-კვლევით და საგანმანათლებლო საქმიანობას: ბერლინის ტექნიკურ დავისუფალ უნივერსიტეტთან; პოტსდამის (გერმანია), უკუბას (იაპონია) საპირნასის (იტალია) და მისკოლჩის (უნგრეთი) უნივერსიტეტთან; მეცნიერებისა და პოლიტიკის უნივერსიტეტთან; პოტსდამის (გერმანია), უკუბას (იაპონია) საპირნასის (იტალია) და მისკოლჩის (უნგრეთი) უნივერსიტეტთან; მეცნიერებისა და პოლიტიკის უნივერსიტეტთან; საერთაშორისო პოლიტიკისა და უსაფრთხოების გერმანულ ინსტიტუტთან. მათთა თანამშრომლობის პროგრამების მოიცავს ერთობლივი სამეცნიერო-კვლევით პროექტების განხორციელებას; საერთაშორისო ეკონომიკურ-პოლიტიკურ ფორუმების ორგანიზებას; ერთობლივი სამაგისტრო პროგრამების მომზადებას ეკონომიკური პილიტიკის მოდულის მაგისტრანტებისა და დოქტორანტებისათვის პარტნიორი უნივერსიტეტების პის პროფესიონელების მოწვევას და მათ მიერ ლექციების ინტენსიური კურსის წაკითხვებს; ეკონომიკური პოლიტიკური მოდულის მაგისტრანტების გერმანიაში კერძოდ, ბერლინის ტექნიკურ უნივერსიტეტში პროფესიულ პრაქტიკიაზე მივათხოვთ; ოპტიმუმის ართობაში.

სამეცნიერო ხელმძღვანელობას და მათი სადისერტაციო ნაშრომების რეცენზირებას“.

უნივერსიტეტის ასოცირებულმა
პროფესორმა გულნაზ ერქომაიშვილმა
ისაუბრა კათედრაზე არსებულ სასწავ-
ლო პროექტებზე და ჩამოთვალა ის უც-
ხოური სახელმძღვანელოები, რომლე-
ბიც უკანასკნელ პერიოდში კათედრის
ნარმობადგენელთა უშუალო ჩართულო-
ბით ქართულ ენზე ითარგმნა.

ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის
ასოცირებულმა პროფესიონალის ინიციატივის
გოგორიშვილმა ხაზი გაუსვა სტუდენ-
ტების სამეცნიერო აქტიურობაში ჩარ-
თვის აუცილებლობას და აღნიშნა, რომ
ეკონომიკური პოლიტიკის კათედრის
და ეკონომიკური პოლიტიკის ქარ-
თულ-გერმანული ინსტიტუტის ინიცი-
ატივოთა და ორგანიზებით თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტში გაიმართა
რამდენიმე საერთაშორისო ეკონომიკურ-პოლიტიკური ფორუმი, სამსახური
სემინარი და საინფორმაციო ლექცია,
როგორიცაა „მომხმარებელთა ინტერეს-
ების დაცვისა და მომხმარებელთა გა-
ნათლების მნიშვნელობა ეკონოკავშირში_{ინტეგრაციისა და განვითარებისათვის“},
(მომხმარებელი პროფ. ჰაიკო შტეფენსი),
„კონფლიქტები და კრიზისების პრევენ-
ცია და სამშევიდობრ პოლიტიკა სამხ-
რეთ კავკასიაში“ (მომხმარებელები: პრო-
ფესორები უვე ჰალბახი და ანგელა მიკ-
ლეი), „მენარმებობის ახალი კულტურის
ფორმირებისა და განვითარების პრობ-
ლემები“ (მომხმარებელები: პროფესორები
გიუნტერ ფალტინი და ნორბერტ
კუნცი), „გერმანიის აკადემიური გაცვ-
ლის სამსახურის (DAAD) წამახალისებე-
ლი პროგრამები გერმანიაში უმაღლესი
განათლების მისაღებად და სამეცნიერო
კვლევების განსახორციელებლად“ (მომ-
ხმარებელი DAAD-ის კავკასიის განყო-
ფილების ხელმძღვანელი მონიკა პრში-
ბიში).

ასოცირებული პროფესორი ევა ლე-
კაშვილი კათედრის საერთაშორისო
კავშირებს შექმნა და აღნიშნა, რომ ეკო-
ნომიკური პოლიტიკის კათედრის მეტ
მოპოვებულია რამდენიმე სასწავლო-სა-
განმანათლებლო გრანტი და განხორცი-
ელდა მიზნობრივი სამეცნიერო-კვლე-
ვითი პროექტები. ამასთან, 2015 წლის
ივნისში რომელ ბიზნესისა და ეკონო-
მიკის საერთაშორისო აკადემიის (IABE)
მიერ როგანიზებულ საერთაშორისო
სამეცნიერო კონფერენციაზე თსუ-ის
მეცნიერ-ეკონომისტთა, მათ შორის, რე-
ვაზ გველესიანის კვლევებმა ექსპერტუ-
ლის მასათა შეიძლოა დამტკიცოთ. რას

საფუძველზეც თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტს საუკეთესო კვლევით
კუნძულობს შორის მუ-2 ადგილი მიენიჭა.

დევნებული კი ამ აონერტყავა მეტყველავისა და გვირეთ მარტინ ბერლინის ტერნიკულ უნივერსიტეტში. შეხვედრის აფიციალური ნაწილის დასრულების შემდეგ გაიმართა სკოლა „იმედის“ მოსწავლეების მიერ ორგანიზებული კონცერტი. ცეკვები, სიმღერები, ლექსები — მოსწავლეებმა სტუმრებს წარმოუდგინეს საკუთარი შემოქმედება.

ლონისძების დასასრულს ვესაუბრეთ სკოლა „იმედის“ პედაგოგსა და პიარ-მენეჯერს თამარ კელენჯერიძეს, რომელმაც აღნიშნა, რომ სკოლაში ხშირია შევეძერები ქალაქის გამოჩენილ ადამიანებთან, მსახიობებთან, ეწყობა გამოფენები, პოეზიის საღამოები და კითხვის კონკურსები. მოსწავლეებს შორის დიდია მედალოსანთა და გრანტების მფლობელთა რიცხვი. სკოლა „იმედის“ მრავალი კურსდამთავრებული დღეს უკვე წარმატებული ადამიანია. მან მაგალითისთვის დაასახელა სულხან გველესიანი, რომელმაც სკოლა „იმედის“ შემდეგ დაამთავრა ბერლინის თავისუალი უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტი და დღეს იგი ემსახურება თავის ქვეყანას; 2017 წლის მსოფლიო ჩემპიონი მასრესლინგში (ძალისმიერი ფიტნესი) ვალერი ადამაძე, რომელიც ახლა თბილისის სამედიცინო უნივერსიტეტის პირველკურსელია; ქალაქ ქუთაისის პროკურორი გიორგი ცხროვრებაძე; სკოლის მე-11 კლასის მოსწავლე მეგო შეუგბაია კი პროგრამა ფლექსის ერთ-ერთი გამარჯვებულია და 1 წლით ამერიკის შეერთებულ შტატებში იმყოფება. მეგო შეხედრის მონაცილებს ამჟრიკი-

ეკონომიკური პოლიტიკის კათედ-
რის ინიციატივას და წამოწყებას და-
დი მოწოდება და გამოხმაურება მოძყვა
ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტ-
ზე. ფაკულტეტის დეკანის, პროფესორ
თემურაზ ბერიძის მითითებით, „ნორ-
ჩი ეკონომისტის“ სკოლის ეგიდით, ანა-
ლოგიური შეხვედრები სასურველია
გაიმართოს საქართველოს სხვადასხვა
რეგიონებში.

ილია ვაკეს მიერვილონი

ესი ტორაპი

¶ ლია ვეკუას სახელობის გამო-
ყენებითი მათემატიკის ინსტი-
ტუტს წელს განსაკუთრებული
წელი აქვს — აღინიშნა აკადემიკოს
ილია ვეკუას დაბადებიდან 110
წლისთავი, 80 წელი შეუსრულდა
ამ ინსტიტუტის და ქართული მეც-
ნიერების ორ თვალსაჩინო მოღვა-
წეს თამაზ ვაშაყმაძეს და ონგიზ
მეუნარგიას, რომლებიც იღია ვე-
კუას მეცნიერულ მემკვიდრეობად
მიიჩნევიან.

მათემატიკა მათთვის მთელი
ცხოვრებაა, მეცნიერება კი — ის
ლაპირინთი, ოომლიდან გამოსვლის
გზასაც ახალი მოდელების შექმნით
და მიგნებებით ახერხებენ — ათეუ-
ლობით წლები ერთმანეთის გვერ-
დით გაატარეს, ერთად მოუტანეს
ინსტიტუტს უამრავი წარმატება,
ერთად შეეჭიდნენ ნიკა მუსხელიშ-
ვილის, იღია კვეუას, შალვა მიქე-
ლაძის და სხვა დიდი მათემატიკო-
სების მიერ დატოვებულ მოდელებს
და აგერ, 80 წლის თავზე, კვლავ
ჩვეული ენერგიითა და მათემატიკი-
სადმი უდიდესი სიყვარულით ემსა-
ხურჯისან მეცნიერებას.

თამაზ ვაგაყმარი: „თუ გონიერა
მუშაობას, 80 ლარი არც ჩევრია
და არც ცოტა — ჩვეულებრივი
ასაკია“

თამაზ ვაშავაძე დაიბადა 1937 წლის თბილისში. სკოლაში კლასელებზე თან შედარებით ადრე შეიცვანეს და, მიუხედავად იმისა, რომ მამა მათენა-ტკივისი ჰყავდა (მან საბჭოთა კავშირში პირველმა დაიწყო მათენატკივური ოლიმპიადების ჩატარება) და დედა ძალასა და ენერგიას არ იშურებდა მისთვის განათლების მისაცემად, თავად სამეცნიერო და პიროვნულ წარმატებაში სკოლის ორ მასწავლებელს — ოლიაჭენიშვილს და თამარ ყაზახაშვილს გამოარჩევს. ამბობს, რომ ქალბატონმა ოლიამ ასწავლა კითხვა და ფიქრი, ხოლო ქალბატონმა თამარმა პირველად აღმოაჩინა მერვეკლასელ ცელქ ბიჭიში მომავალი მათენატკივისი და წარმატებული მეცნიერი.

თამაზ ვაშაყმაძე 1959 წლის წარ-
ჩინებით დაამთავრა თსუ-ის მექანიკა-
მათემატიკის ფუნკულტეტი, ამის შემდეგ
ჩააპარა ასპირანტურაში და დღემდე
მისი სამეცნიერო ინტერესების სფე-
როა გამოთვლითი მათემატიკა, მყარი
დეფორმაციის სხეულის მექანიკა, მათე-
მატიკური მოდელირება, ჩვეულებრივი
და კერძოწარმოებულიანი დიფერენცი-
ალური განტოლებები; კომიტიუტერული
მეცნიერებანი, ინფორმატიკა, არის მეც-
ნიერებათა დოქტორი და, რაც ყველაზე
საგულისხმოა, არასოდეს წასულა თბი-
ლისის სახელმწიფო უნივერსიტეტიდან
— აქ მუშაობდა იგი წლების განმავ-
ლობაში სხვადასხვა ადმინისტრაციულ
თუ აკადემიურ თანამდებობაზე (1968-
1973 წწ. — თსუ-ის ი. ვევუას გამოყე-
ნებითი მათემატიკის ინსტიტუტი (გმი),
უფროსი მეცნ. თანამშრომელი, 1973-
2006 წწ. — თსუ-ის გმი განყოფილების
გამგე, 2009 წლიდან — მათემატიკური
მოდელირებისა და გამოთვლითი მა-
თემატიკის მიმართულების სხელმძღვა-
ნელი, მთავარი მეცნ. თანამშრომელი;
2009 წლიდან დღემდე — თსუ-ის ემ-
რიქუს პროფესიონის:

თამაში ვაშავაძე მონაწილეობდა არაერთი სამეცნიერო გრანტის განხორციელებაში, სსვადასხვა დროს მიწვეული იყო მოსკოვში, პუშკინოში, დელავერის უნივერსიტეტში, არის საერთაშორისო საზოგადოებათა ISIMM, IUSBEM, ISPOROS წევრი, თეორიული და გამოყენებითი მექანიკისა და შეცნიერებათა ისტორიის საზოგადოებათა კოკე-პრეზიდენტი, საქართველოს საინჟინრო აკადემიის წამდგილი წევრი (2005 წ.), საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის წევრი (1962 წ.), თეორიულ და გამოყენებით მექანიკაში საქართველოს ეროვნული კომიტეტის ერთერთი დამფუძნებელი.

იგი არის 150-ზე მეტი სტატიის, 5
მონოგრაფიის და 2 სახელმძღვანელოს

თენის მეუნარგია და თამაზ ვაშაკმაძე

ავტორი, მისი ხელმძღვანელობით დაცულია 5 სადოქტორო დისერტაცია, მიღებული აქვს პრეზიდენტის ბრძონებალებისა (2012 წ.), და ლირსების (2003 წ.), ორდენები, ივანე ჯავახიშვილის მედალი (1977 წ., 2009 წ.), აკად. ილია ვერუას პრემია (1995 წ.), თურქეთის მათემატიკოსთა საზოგადოების საერთაშორისო პრემია უცხოელი მათემატიკოსებისათვის („მთელი ცხოვრება მათემატიკის სამსახურში“; 2016 წ.).

თამაზ ვაშაყამაძის სამეცნიერო მოღვაწეობას ასე აფასებს თსუ-ის ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი გიორგი ჯაიანი: „ბატონი თამაზ ვაშაყამაძის ნარმატებული მოღვაწეობის ორი სფერო შეიძლება გამოიყოს — გამოთვლითი მათემატიკა და მექანიკა. შექანიგაში მან შეერტოტანა პარამეტრი მოდელში და ამ პარამეტრს თუ მისცემთ სხვადასხვა რიცხვთი მნიშვნელობას, მაგალითად, მიღებთ ვეკუას ან რაისენრის მოდელს და ა.შ. ყველა მოდელი, ფაქტობრივად, ჩასვა თავის მოდელში, როგორც კერძო შემთხვევა. თუ მოხერხდა მოდელის გამოკვლევა ზოგადი პარამეტრისათვის საწყისი სასაზღვრო ამოცანების თვალსაზრისით, ეს, ფაქტობრივად, უნივერსალური წრფივი თეორია გამოვა. დღეს კი მისი ღირებულება ისაა, რომ ვერავინ შექმნის ისეთ წრფივ მოდელს, რომელსაც ბატონი თამაზი თავის პარამეტრს ვერ შეუსაბამებს. ბატონი თამაზი ჯერ კიდევ ილია ვეკუას დროს იყო პროექციული განყოფილების გამგე, ახლა კი არის მათემატიკური მოდელირებისა და გამოთვლითი მათემატიკის მიმართულების ხელმძღვანელი. იგი იყო გამოთვლითი მათემატიკის ფუძემდებლის — აკადემიკოს შალვა მიქელაძის მონაცე. საკანდიდატო დისერტაცია დასტური იქნა 1970 წელს.

შინაგანი განცდა აქვს და შეზღუდვე-

ადგილების მოსანახულებლად... ეს რომ
არ გამეცეთებინა, რა ვიქწოდიდი ახლა?
თუ უკან არ გიდგას შენ მიერ გაცე-
თებული ცხოვრებისეული მაგალითი,
ჩათვალე, რომ არაფერი გაგიცეთებია.
80 წელი რა არის?! როცა ჭვინი მოძ-
რაობს და ქმნის პროდუქტს... არც ბევ-
რია, არც ცოტა... ჩვეულებრივი ასა-
კია".

თენგიზ მეუნარგია დაიპადა 1937 წლის 17 აგვისტოს ქალაქ ზუგდიდში, ცნობილი ექიმის ვალერიან მეუნარგიას და ქალბატონ თამარ შონიას ოჯახში. თენგიზთან ერთად იზრდებოდნენ უფროსი ძმა ვახტანგი და უმცროსი და ოფელია. მან ზუგდიდის ვაჟთა საშუალო სკოლა 1955 წელს ოქროს მედლით დამთვარისა. მშენებდავად მამის სურვილისა, სამივე შვილი ექიმი ყოფილიყო, თენგიზმა თავის პროფესიად მათემატიკა—აირჩია და იმავე წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მექანიკა—მათემატიკის ფაკულტეტზე ჩაირიცხა. მათემატიკოსის პროფესია აირჩია ასევე ოფელიამაც. როგორც ბატონი თენგიზი ამბობს, მათემატიკით მათი გატაცება დედის, ქალბატონ თამარის დამსახურებაა, მამის პროფესიას კი უფროსი ძმა ვახტანგი გაცყვა, რომელიც დღეს ცნობილი მედიკოსია.

1960 წელს, უნივერსიტეტის წარჩინებით (წითელი დიპლომით) დამთავრების შემდეგ, თენგიზ მეუნარგია ჩაირიცხა ასპირანტურაში ნამდვილი ცვლადის ფუნქციათა თეორიის განხ-

1966 წელს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორად დაინიშნა ი იაკუბ გვარუა. მისი თაოსნობით უნივერსიტეტი ბევრი ნოვაციონული იდეა განხორციელდა — დარსდა ახალი ფაკულტეტი, ჩამოყალიბდა ახალი კათედრები და ლაბორატორიები. ამავე წელს შეიქმნა გამოყენებითი მათემატიკის პრიბოლემური ასაზორატორია, რომელიც აღიძურვა იმ დროისთვის საუკეთესო ელექტრონული გამომზღვევლი მანქანებით. ამ ლაბორატორიის პირველ თანამშრომლებს შორის თენგიზ მეურარგიაც იყო. სწორედ ამ დროიდან, ილია ვეკუას ხელმძღვანელობით, იწყება შისი ნაყოფიერი მეცნიერული მუშაობა გარსთა მათემატიკურ თეორიაში.

1973 წელს თენგიზ მეუნარგიამ წარმატებით დაიცვა დისერტაცია ფიზიკა—მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად თემაზე „ცვლადი სისქის ფირფიტების ღუნვის თეორიის შესახებ“. მისი სამეცნიერო ხელმძღვანელი იყო ილია ვეკუა.

1989 წელს თენგიზ მეურარგია აირჩიეს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებითი მათემატიკის ინსტიტუტის გარსთა თეორიის განყოფილების გამგედ. მისი თაოსნობით განყოფილებაში წლების განმავლობაში მუშაობდა სამეცნიერო და სასწავლო-სამეცნიერო სემინარები გარსთა თეორიაში, დრეკადობის

მათემატიკურ თეორიაში, ვარიაციულ
მეთოდებში, ტენზორულ ანალიზში.

1997 წელს თენგიზ მეუნარგიამ წარ-
მატებით დაიცვა საღოქტორო დისერ-
ტაცია თემაზე „სწრაფად ცვალებადი
გეომეტრიის მქონე დრეკადი გარსე-
ბის მათემატიკური თეორიის სასაზღა-
ვრო ამოცანები“. თენგიზ მეუნარგიას
ამ ცუნდამენტურ ნაშრომში ილია ვე-
კუას მიერ აგებული გარსების თეორია
გათავისუფლდა დაშვებისგან გარსების
დამრეცობის შესახებ. აქედან გმირი
დინარე, მნიშვნელოვნად გაფართოვდა
კლასი იმ სხეულებისა, რომელთა დაძა-
ბულ-დეფორმირებული მდგომარეობის
განსაზღვრა შესაძლებელი გახდა შემო-
თავაზებული თეორიის გამოყენებით.
ბატონი თენგიზი 2006 წლამდე იყო
ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებით
თი მათემატიკის ინსტიტუტის გარსთა
თეორიის განყოფილების გამგე. 2007
წლიდან, ინსტიტუტის რეორგანიზაცია-
ის შემდეგ, იგი ამ ინსტიტუტის უფ-
როსი მეცნიერ-თანამშრომელია და აქ-
ტიურად განაგრძობს სამეცნიერო მუ-
შაობას.

მისი ხელმძღვანელობით დაცულია
5 სადოქტორო დისერტაცია, მიღებული
ლი აქვს ლირსების ორდენი (2012 წ.).
თენგიზ მეუნარგიას სამეცნიერო
მოღვაწეობას ასე აფასებს თსუ-ის
ილია ვეკუას სახელობის გამოყენებითი
მათემატიკის ინსტიტუტის დირექტორი
გიორგი ჯაანი: „თენგიზ მეუნარგია
არის ბატონი ილია ვეკუას მიმდევარი,
მისი ხელმძღვანელობით დაიცვა საკან-
დიდატო დისერტაცია და არის, ფაქ-
ტობრივად, ერთადერთი მეცნიერი, რო-
მელიც გარსთა თეორიაში ილია ვეკუას
მიერ დატოვებულ მოდელებს ღრმად
იცნობს. ილია ვეკუას ბევრი მიმდევა-
რი ჟყავს, მაგრამ ჯერ კიდევ არის მისი
მიერ დატოვებული მოდელები, ბატონი
ლებიც არ არის შესვალილი, ბატონი
თენგიზი კი ის მეცნიერია, რომელიც
ყველა მისი მოდელის ღრმა მცოდნება
იყო ცდილობს ახალგაზრდები და სა-
შუალო თაობაც ჩააბას ამ მოდელების
შემდგომ განვითარებაში. მუდამ წუხას,
რომ უკვე ასაკშია და ვერ მოასწრებს
ყველაფერი მიიტანოს ახალგაზრდა თა-
ობამდე, რათა ბატონი ილიას იდეებმა
შემოამოი ჯანიოთარება პლიტას“.

ზოგიერთს — საათი და ნუთიც. მეცნი-
ერს თვითონაც ძალიან უყვარს დაფას-
თან ცარცით მუშაობა და ამას აჩვევს
თავის მოწაფეებსაც. უზარმაზარი და-
ფა, რომელიც მის სამუშაო კაბინეტში
ჰქიდია, ყოველთვის გავსებულია რაცი-
ონალურად განაწილებული ფორმულე-
ბითა და ნახაზებით. შეირად, დაფაზე
ამ ნაწერების შინაარსისგან აპსტრა-

გირებული ვიზუალური მსარეც ისეთ
ესთეტიკურ საშამონებას ანიჭებს მნახ-
ველს, რომ მისი წაშლაც დაეხება.
თენგიზ მეუნარგია ის შეცნიერია,
რომელიც თავისი თავშეძლობით,
სტუდენტებისა და კოლეგებისადმი და-
მოკიდებულებით თავად გამოარჩევს
საკუთარ თავს და ისე გესატრება,
თითქოს ამდენი წლის წარმატებული
მეცნიეროლი მროვალინბა მის მხრაჭული

თსუ-ის ეკომოლაშქრითა ჯუბის გაგები

შუალედი ბერძნები

Cკომოლაშქრე” დაუდალავი მოგზაურია, ვინც ბუნების მშვენიერებით ტებები და, ამასთან, ზრუნავს მის დასაცავად. თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბი სულ რაღაც ერთი წლის წინ შეიქმნა და უკვე 200-მდე ასეთ სტუდენტ-მოგზაურს აერთინებს. ყოველი კვირის ხუთშაბათს სტუდენტები იკრიბებიან და საინტერესო იდეებს უზიარებენ ერთმანეთს.

როგორც თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბის პრეზიდენტი თორნიკე ფანქველიშვილი ამბობს, მათი მთავარი მიზანი ბუნების დაცვა, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვა და გარემოზე ზრუნავა. „კლუბში გაერთიანება ყველა სტუდენტს შეეძლია. დამწერები მოლაშქრებისთვის არაერთი ტრენინგი ჩავატარეთ, ორგანიზებას ვუწევთ საჯარო ლექციებს, სადაც გამოცდილი სპეციალისტები ეკოლოგიურ პრობლემები მსჯელობრნ, ეწყობა დისკუსიები. მთავარი მიზანი კი უკი აქტივობებში ჩართვაა. სტუდენტებისთვის რომ უფრო სასალისო განდეს, ამ მიზნით ვაწყობთ ლაშერობებს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში“.

თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბმა ამ ერთი წლის მანძილზე უკვე დალაშქრა ყაზბეგი, გომერძის უღელტეხილი, ბირთვისა, რკონის, საქართველოს სხვა კუთხები. ოქტომბერში კლუბის წევრები კოჯორში, ქორილის ციხის დასალაშერია დამყოფდნენ. ლაშერობასთან ერთად ეკომოლაშქრებმა მიმდებარე ტერიტორია ნაგვისა და ნარჩენებისგან გამოიყენდეს, ახლად მიღებულ კლუბის წევრებს კი ტრენინგი ჩატარდათ.

თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბის ინიციატივის ენცობა სამეცნიერო და მხატვრული ფილმის ჩვენებები, სადაც მოთხრობილია — როგორ იცვლება კლიმატი დედამიწიაზე, როგორ ზემოქმედებას ახდენს იგი გარემოზე და ადამიანებზე, რა უნდა გააკეთოს ადამიანი ეკოლოგის გადასარჩევად და სხვა. „ჩვენ ასევე ხშირად ვმართავთ საჯარო ლექციებს, სადაც გამოცდილი სპეციალისტები მეტვეობით ვამზადებით ვამზადებას უზიანობაში“.

ეკოლოგიის საკითხებს განიხილავნ. ამ კუთხით საინტერესო იყო თსუ-ის ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესიონის, ასტროფიზიკოსის ალექსანდრე თევზაძის ლექცია, რომელმაც სტუდენტების დიდი დაინტერესება გამოიწვია; ასევე ცნობილი მთამსვლელისა და მოგზაურის ირაკლი გუჯაბიძის ლექცია — „გზა და ადამიანები“; საჯარო ლექცია თემაზე: „რა აუნიაცია — პროგრეშის დამალული საფრთხე“, როგორც თსუ-ის ბიორთველი ფიზიკის სასწავლო-სამეცნიერო ლაბორატორიის გამეგმ, პროფესორმა ნუგზარ გუბაქემ წაიკითხა.

თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბის წევრები ლაშერობების დროს ერთმანეთს გამოცდილებასაც უზიარებენ: როგორ უნდა გამალო კარავი; როგორ უნდა მოამზადო კოცონზე გემორიელი საჭმელი, ან რა უნდა გააკეთო მაშინ, როდესაც ადამიანს სასწავლო სამედიცინო დახმარება ესაჭიროება.

მოგზაურებს თავიანთი ფოტოგრაფიც ჰყავთ: „ფოტოგრაფია მსხვერპლს მოითხოვთ — მაგალითად, დილით 5 საათზე ადგომას ნინა დღის დაღლილობის მიუსვებავად... მაღლობა პაატა გოგიტაშვილს, რადგან სწორედ მისი ფოტოების მეტვეობით ვამზადება იმ სილამაზეს, რა-

საც ქანცგანვეტილები ვერ აღვიქვამთ ხოლმე“, — წერენ სტუდენტები თავიანთ სოციალურ გვერდზე.

თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბში სხვადასხვა ფაკულტეტის სტუდენტები არიან გაერთიანებული. კლუბის პრეზიდენტი თორნიკე ფანქველიშვილი მომავალი ბიორთველია. როგორც თავად ამბობს, ბიორთვალურეროვენით არის დაინტერესებული და ამ საკითხებზე აქტიურად მუშავდა. თორნიკე საქართველოს ფლორისა და ფაუნის შესწავლითაც არის გატაცებული. მისი მოხსენება — „ქოროლდის ციხის ბუნებრივი ტერიტორიების კომპლექსის ფიტოგენური ფონდის მრავალუროვნება და მისი დაცვის აქტიურობა“, რომელიც თბილისს ბორიცინებული ბალის მიერ გამართულ კონფერენციაზე წაიკითხა, ამ საკითხების შესწავლას ეძღვნებოდა. „თბილისს მიდიმების ფლორისა და ფაუნის შესწავლას ხანგრძლივი ისტორია აქვს, იგი XV საუკუნიდან იწყება. ამ საკითხებზე მუშაობდნენ როგორც ქართველი, ისე უცხოელი მეცნიერები, ქართველთა შორის პირველი იყო ვაზუტი ბაგრატიონი, ასევე დიდი წევლილი აქვს შეტანილი ნიკო კეცხიველს, ალექსანდრე მაყშვილს და სხვა მეცნიერებს. თბილისის მიდამოებთან დაახლოებით 1631 სახეობის მცენარეს ვხვდებით. ამ

ადგილების ფლორის მრავალუროვნებას ვაკეირდებით სტუდენტთა საზაფხულო პრაქტიკის დროს. ჩვენ დავამზადეთ ალირცხულ მცენარეთა პერბარიუმი და კამერალურად დავაუშავეთ“.

როგორც თორნიკე ფანქველიშვილი ამბობს, მომვალში თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბს ბევრი საინტერესო და სასიკეთო გეგმა აქვს: „ვაპირებთ უფრო მეტი სტუდენტი ჩატარობით კლუბის საქმიანობაში, მჭიდროდ ვითანამშრომლოთ გარემოს დაცვის სამინისტროსთან და შესაბამის ორგანიზაციებთან, რომლებიც ეკოლოგიის პრობლემებზე მუშაობენ; დაგემილ გვაქვს სხვადასხვა აქციის მოწყობა არა მხოლოდ თბილისში, არამედ მთელი საქართველოს მასშტაბით. ჩვენს ძველიაში, ისევე როგორც მთელ მსოფლიოში ეკოლოგიური პრობლემები საფრთხეს უქმნის გარემოს. მისი დაცვა ყველას ვალია, ეკომოლაშქრეთა კლუბიც ამ მიზნის სამსახურშია“, — ამბობს კლუბის პრეზიდენტი.

თსუ-ის ეკომოლაშქრეთა კლუბის წევრების წინ მრავალი ლაშერობა და საინტერესო თავგადასავალი ელით. მოგზაურობას თავისი ხიბლი აქვს, როგორც თვითონ ამბობენ, „მზის ჩატარობა უზარეს სულ სხვაა...“

ეკომოლაშქრეთა კლუბის რეკორდები თსუ-ის 100 ლეისთავს გივი გამარჯვები

Oსუ-ის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელისა და კულტურისა და სპორტის დეპარტამენტის მხარდაჭერით თსუ-ის ათლეტიზმის დარბაზში გაიმართა 2017 წლიდან მსოფლიო თასის სერიაში შემაგალი საქართველოს თასის ღია გათამაშება ძალისმიერ სამჭიდში, ორგზიდსა და ცალკეულ მოძრაობებში.

მაგისტრებს თავიანთი ფოტოგრაფიც ჰყავთ: „ფოტოგრაფია მსხვერპლს მოითხოვთ — მაგალითად, დილით 5 საათზე ადგომას ნინა დღის დაღლილობის მიუსვებავად... მაღლობა პაატა გოგიტაშვილს, რადგან სწორედ მისი ფოტოების მეტვეობით ვამზადება იმ სილამაზეს, რა-

5. გიორგი ხარაშიშვილი 90 კგ წონითი კატეგორია, ღია პირველი.

თანამშრომელი

6. თემურ შამათავა 82, 5 კგ წონითი კატეგორია, კულტურისა და სპორტის დეპარტამენტის თანამშრომელი, ვეტერანი.

ლია პირველობა ამონევაში თანამშრომელი

1. გენადი სიგუა 82,5 კგ წონითი კატეგორია, მატერიალური რესურსების დეპარტამენტი, ვეტერანი.

მალისმიერ ორგზიდში

1. გიორგი ბუზალაძე 90 კგ წონითი კატეგორია, ჭაბუკარი (18-19 წელი);

2. გრიგოლ თანიშვილი 100 კგ წონითი კატეგორია;

წოლფიძეში

1. ზურაბ ჭავჭავაძე 110 კგ წონითი კატეგორია, გუნდის მწვრთნელი, ვეტერანი;

2. ირაკლი ცხოვრებაშვილი 90 კგ წონითი კატეგორია, სპორტკულუბის წევრი ღია პირველი.

თსუ-ის სპორტსმენებმა დაამყარეს 25 ევრობის და 4 მსოფლიო რეკორდი, რომელიც შეტანილია ევროპისა და მსოფლიო რეკორდების ცხრილში.

დაწვრილებით იხ.:
www.globalpowerliftinggiance.com/gpa_records.html

